

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Aika 13.09.2021 18:00 - 21:13
Kaupunginvaltuusto piti kokoustaun klo 19.33 – 20.12

Paikka Fellmannian auditorio, Kirkkokatu 27

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Osallistujat	Rostedt Juha	kv:n puheenjohtaja	
	Falk Sonja	kv:n 1. varapuheenjohtaja	
	Lehto Rami	kv:n 2. varapuheenjohtaja	
	Komu Pekka	kv:n 3. varapuheenjohtaja	
	Aaltonen Eveliina	valtuutettu	
	Aaltonen Kalle	valtuutettu	
	Arvaja Pertti	valtuutettu	
	Bruneau Milla	valtuutettu	
	Elomaa Ville-Veikko	valtuutettu	
	Harmaala Miina	valtuutettu	
	Heromaa-Karjalainen Siru	valtuutettu	
	Hildén Sirkku	valtuutettu	
	Immonen Anita	valtuutettu	
	Kaasinen Hannu	valtuutettu	
	Kaikkonen Jouni	valtuutettu	

Kari Mika	valtuutettu	poistui klo 21.02 §:n 113 käsittelyn aikana
Karjalainen Pasi	valtuutettu	
Kastehelmi Minerva	valtuutettu	
Kupiainen Anna Kaisa	valtuutettu	
Laakso Jetta	valtuutettu	
Lampinen Minna	valtuutettu	
Lientola Elisa	valtuutettu	
Lindqvist Marko	valtuutettu	
Liukkonen Niko	valtuutettu	
McCarron Francis	valtuutettu	
Mäkynen Maria	valtuutettu	
Nieminen Erkki	valtuutettu	
Niinistö Sari	valtuutettu	
Oksanen Reijo	valtuutettu	
Pakkanen Lasse	valtuutettu	
Putula Toni	valtuutettu	
Puusaari Riina	valtuutettu	
Pykäläinen Jari	valtuutettu	
Pääatalo Oskari	valtuutettu	
Rahkonen Hannu	valtuutettu	
Rantanen Ida	valtuutettu	
Ratia Jorma	valtuutettu	
Ripatti Tapani	valtuutettu	
Rissanen Jari	valtuutettu	
Ruhberg Jukka	valtuutettu	
Ruuska Sinikka	valtuutettu	
Saloranta Tuija	valtuutettu	

Seesvaara Eero	valtuutettu	
Sorsa Tuomas	valtuutettu	
Talja Martti	valtuutettu	
Tapiola Juha	valtuutettu	
Tuomaila Pasi	valtuutettu	
Tuomi Maarit	valtuutettu	
Vaara Ulla	valtuutettu	
Vahter Merja	valtuutettu	
Wallenius Jani	valtuutettu	
Viinikka Anneli	valtuutettu	
Viljamaa Juha	valtuutettu	
Virta Sanna	valtuutettu	
Granlund Saija	varavaltuutettu	valtuutettu Mira Niemisen tilalla
Sairomaa Tomi	varavaltuutettu	valtuutettu Marju Markkasen tilalla
Pälli Markus	varavaltuutettu	valtuutettu Raimo Kiljusen tilalla
Lindroos Mikko	varavaltuutettu	valtuutettu Ville Hälisen tilalla
Hartman Jari	varavaltuutettu	valtuutettu Ville Skinnarin tilalla
Päivä Matias	nuorisovaltuuston edustaja	poistui klo 21.00 §:n 113 käsittelyn aikana
Timonen Pekka	kaupunginjohtaja	
Alho Olli	kaupunki-kehitysjohtaja	
Granqvist Tiina	sivistysjohtaja	

Virkkunen Pekka	kaupunginlakimies	pöytäkirjanpitäjä 113 §:n kohdalla
Ruohonen Mirkka	vt. viestintäjohtaja	
Mäki Janne	kaupunginsihteeri, pöytäkirjanpitäjä	poistui esteellisenä §:n 113 käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 20.55-21.07

	Nimi	Tehtävä	Lisätieto
Poissa	Hälinen Ville	valtuutettu	
	Kiljunen Raimo	valtuutettu	
	Markkanen Marju	valtuutettu	
	Nieminen Mira	valtuutettu	
	Skinnari Ville	valtuutettu	

Kaupunginvaltuuston puolesta

Juha Rostedt

Janne Mäki

Pekka Virkkunen (113 §)

Pöytäkirja on tarkastettu ja hyväksytty.

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Kalle Aaltonen

Pertti Arvaja

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Pöytäkirja on ollut nähtävillä Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa osoitteessa
<http://www.lahti.fi> 22.09.2021

Janne Mäki
kaupunginsihteeri

§	Otsikko	Sivu
§ 93	Laillisuus ja päätösvaltaisuus	8
§ 94	Pöytäkirjan tarkastajat	9
§ 95	Valtuustoaloite: Peruskouluissa otetaan mukaan kokeilu, jossa oppilaat perustavat itse leikkiyrityksen	10
§ 96	Eron myöntäminen Ville-Veikko Elomaalle kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen kaupunginhallitukseen	16
§ 97	Lahden Vasemmistoliiton valtuustoryhmän järjestäytyminen	22
§ 98	Lahden Kristillisdemokraattisen valtuustoryhmän järjestäytyminen	25
§ 99	Keskustan Lahden valtuustoryhmän järjestäytyminen	27
§ 100	Pro Lahden valtuustoryhmän järjestäytyminen	29
§ 101	Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmän järjestäytyminen	32
§ 102	Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokous- ja seminaariaikataulu v. 2021	36
§ 103	Valtuustotoimikunnan asettaminen v. 2021-2023	39
§ 104	Valtuustoaloite: Lahdessa tulee selvittää kestävän liikkumisen lisäämistä kokeilemalla maksutonta joukkoliikennettä	42
§ 105	Valtuustoaloite: Penkkien merkittävä lisääminen Lahden katukuvaan	48
§ 106	Asemakaavan muutosehdotus A-2754a, Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontille 1, Vesijärvenkatu 11	55
§ 107	Lahden sosialidemokraattisen valtuustoryhmän järjestäytyminen	65
§ 108	Käräjäoikeuden lautamiesten valinta 2021 - 2025	67
§ 109	Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten valinta vv. 2021-2025	70
§ 110	Hallintosäännön muuttaminen	74
§ 111	Valtuustokysymys Lahden kaupungin toiminnasta uusien alojen yrityshankinnassa	78
§ 112	Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 30.6.2021	89
§ 113	Valtuustokysymys Lahden kaupungin omistajaohjauksesta ja kuntalain vastaisesta luototuksesta sekä yksityisen liiketoiminnan rahoittamisesta	91

§ 114	Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksen johdosta	103
§ 115	Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet	120
§ 116	Kunnan keskusvaalilautakunnan kokoonpanon vv. 2021-2025 täydentäminen	121

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 93

Laillisuus ja päätösvaltaisuus

Tämän kokouksen kokouskutsu oli julkaistu Lahden kaupungin yleisessä tietoverkossa 8.9.2021. Kokouskutsu oli mainittuna päivänä toimitettu valtuutetuille ja kaupunginhallituksen jäsenille sekä kaupunginjohtajalle, kaupunginjohtajan varamiehelle, palvelualuejohtajille ja nuorisovaltuuston edustajalle.

Kun lisäksi nimenhuudossa todettiin saapuvilla olevan 59 valtuutettua, kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Liitteet

Nimenhuutoluettelo 13.9.2021

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja
Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

nro 7

§ 94

Pöytäkirjan tarkastajat

Puheenjohtajan ehdotuksesta tämän pöytäkirjan tarkastajiksi valittiin valtuutetut Kalle Aaltonen ja Pertti Arvaja.

Valtuustoaloite: Peruskouluissa otetaan mukaan kokeilu, jossa oppilaat perustavat itse leikkiyrityksen

4032/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Opetuksen palvelupäällikkö Johanna Saastamoinen, p. 044 416 3159

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Kalle Aaltonen teki palautusehdotuksen.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Kalle Aaltonen valtuutettu Niko Liukkosen kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun palatusehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Kalle Aaltosen palautusehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritetussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 48 valtuutettua ja valtuutettu Aaltosen palautusehdotusta 10 valtuutettua yhden valtuutetun pidättäytyessä äänestämästä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 09.08.2021

§ 284

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Sivistyslautakunta, 15.06.2021

§ 71

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Vastuualuejohtaja, Lasten ja Nuorten kasvu Kilponen Lassi

Päätösehdotus

Vastauksena valtuustoaloitteeseen, Lahden perusopetuksessa ei ole tarvetta kokeiluun, jossa oppilaat perustavat itse leikkiyrityksen. Lahden perusopetuksessa jatketaan Yrittäjyyskasvatussuunnitelman toteuttamista, jossa peruskoululaiset harjoittelevat monipuolisesti yrittäjyyteen liittyviä taitoja kaikilla perusopetuksen vuosiluokilla.

Perusteluosa

Pro Lahden valtuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen 10.5.2021, jonka ovat allekirjoittaneet Kalle Aaltonen ja Minna Salminen.

Valtuustoaloitteessa esitetään, että peruskouluihin otettaisiin kokeilu, jossa oppilaat perustaisivat leikkiyrityksen, josta huolehtisivat pitkin koulutaivalta ja tätä kautta opettelisivat yrittäjyyttä jo varhaisessa vaiheessa. Valtuustoaloitteessa todetaan, että ”tällainen olisi omiaan lisäämään tulevaisuudessa yrittäjähenkisyyttä ja se avaisi uusia mahdollisuuksia monille lapsille sekä nuorille katsoa tulevaisuutta uudesta näkökulmasta. Tämän kaltaisesta toiminnasta on todella positiivisia kokemuksia muualla maailmassa.”

Lahden kaupungissa laadittiin vuonna 2020 Yrittäjyyskasvatussuunnitelma. Suunnitelman laadinta on osa Lahden kaupunkistrategiaan kuuluvaa Työllisyyden ja yrittäjyyden kärkihanketta. Yrittäjyyskasvatuksella kehitetään lasten ja nuorten oman elämän hallintaa sekä yrittäjämäisiä taitoja ja asennetta. Yrittäjyyskasvatuksen oppimisympäristönä on koko kaupunki. Oppimista tapahtuu yhdessä yritysten, työpaikkojen, järjestöjen, kulttuurilaitosten ja Lahden kaupungin eri toimijoiden kanssa.

Lahden kaupungin yrittäjyyskasvatussuunnitelma kattaa lahtelaisten lasten ja nuorten ikäluokat aina varhaiskasvatuksesta ja esiopetuksesta perusopetukseen ja lukiokoulutukseen. Yrittäjyyskasvatuksessa on toimintaa jokaiselle luokka-asteelle, poimintoina yrittäjyyskasvatussuunnitelmasta:

- Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa kaikki lapset osallistuvat yrittäjyyskasvatukseen mm. tutustumalla yrittäjyyteen lähellä omaa arkea.
- Perusopetuksen vuosiluokilla 1-3 innostetaan oppilaita mm. tutustumaan työtehtäviin ja ammatteihin, toteutetaan yhdessä projekti yrittäjyyteen ja tutustutaan kiertotalouteen.
- Vuosiluokilla 4-6 syvennetään oppimista yrittäjyyteen itse kokeillen mm. Pikkuyrittäjät -ohjelman avulla, Yrityskylä -vierailulla stimuloitussa yrittäjämäisessä yhteiskunnassa ja saamalla yrittäjämäistä teknologiakasvatusta Lahden JunnuYliopisto -toiminnassa.
- Yläkoulun vuosiluokilla 7-9 opetellaan vastuullista taloutta ja työelämätaitoja. Oppilaiden on myös mahdollista lähteä mukaan mm. Vuosi yrittäjänä -ohjelmaan ja kokeilla kesäyrittäjyyttä.
- Lukiokoulutuksessa syvennetään yrittäjyystaitoja edelleen. Osana korkeakouluyhteistyötä opiskelijat osallistuvat pelilliseen ympäristökatastrofi -haasteeseen, harjoittelevat TET -jaksolla työelämätaitoja ja mm. yrittäjyyteen liittyvissä soveltavissa kurseissa huomioidaan lukion painotukset. Yrittäjänä toimimista toteutetaan Vuosi yrittäjänä -opinnoissa.

Lahden yrittäjyyskasvatussuunnitelma kattaa paljon yrittäjyyteen liittyvää oppimista ja on kokonaisuudessaan luettavissa

<https://www.lahti.fi/tiedostot/lahden-yrittajyyskasvatussuunnitelma-2020/>

Yrittäjyyskasvatukseen liittyy myös muita Lahden ohjelmia ja suunnitelmia. Lahden kaupungin perusopetuksen kulttuurikasvatusohjelmaa on toteutettu vuodesta 2009 alkaen. Ohjelman mukaisesti kaikki kaupungin koulut osallistuvat kulttuurikäynteihin museoissa, konserteissa, teattereissa sekä muotoilun parissa. Myös lukiokoulutuksella on oma kulttuuriohjelmansa.

<https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opetussuunnitelma/kulttuuriohjelma/>

<https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/lukiokoulutus/lukiokoulutuksen-kulttuuriohjelma/>

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen on tärkeä kansalais- ja yrittäjyystaito. Tieto- ja viestintätekniiikan osaamista tukevia asiakirjoja ovat Lahden varhaiskasvatuksen tv-t-strategia sekä Lahden perusopetuksen tieto- ja viestintätekniiikan (TVT) pedagoginen suunnitelma vuosiksi 2020–2023.

<https://www.lahti.fi/tiedostot/lahden-varhaiskasvatuksen-tvt-strategia/>

<https://www.lahti.fi/kasvatus-ja-koulutus/perusopetus/opetussuunnitelma/digitaalinen-kehitys/>

Lahteen on luotu lasten ja nuorten tiedekasvatuspolku, Lahden JunnuYliopisto, joka tarjoaa innostavia mahdollisuuksia tieteen ja tutkimuksen parissa. Toimintaa järjestetään yhteistyössä mm. Lahden yliopistokampuksella toimivan Päijät-Hämeen LUMA -keskuksen, Yrityskylän, LAMKin, Lahden teknillisen yliopiston ja Lahden kaupungin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja ympäristöpalveluiden kanssa. Tiedekasvatus osaltaan luo lapsille ja nuorille edellytyksiä kehittää taitojaan laaja-alaisesti.

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

<https://www.lahdenjunnuyliopisto.fi/>

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: sivistyslautakunta, Johanna Saastamoinen

Liitteet

Valtuustoaloite

Äänestysluettelo kv 13.9.2021 § 95

Eron myöntäminen Ville-Veikko Elomaalle kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja uuden varajäsenen valitseminen kaupunginhallitukseen

4995/00.00.01.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto myönsi Ville-Veikko Elomaalle eron kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja valitsi kaupunginhallitukseen uudeksi varajäseneksi Tuomas Sorsan 31.5.2023 päättyväksi toimikaudeksi.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto myöntää Ville-Veikko Elomaalle eron kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja valitsee kaupunginhallitukseen uuden varajäsenen 31.5.2023 päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto myöntää Ville-Veikko Elomaalle eron kaupunginhallituksen varajäsenen tehtävästä ja valitsee kaupunginhallitukseen uuden varajäsenen 31.5.2023 päättyväksi toimikaudeksi.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti."

Perusteluosa

Ville-Veikko Elomaa 18.8.2021:

"Tultuani valituksi myös tarkastuslautakuntaan varsinaiseksi jäseneksi pyydän eroa kaupunginhallituksen jäsenen Jorma Ratian varajäsenyydestä."

Kaupunginhallituksen kokoonpano:

puheenjohtaja: Sirkku Hildén (sd.)

varajäsen: Maria Mäkynen (sd.)

I varapuheenjohtaja: Kalle Aaltonen (Pro Lahti)

varajäsen: Anita Immonen (Pro Lahti)

II varapuheenjohtaja: Mira Nieminen (ps.)

varajäsen: Tuija Saloranta (ps.)

III varapuheenjohtaja: Milla Bruneau (kok.)

varajäsen: Jukka Ruhberg (kok.)

jäsen: Minna Lampinen (sd.)

varajäsen: Sanna Virta (sd.)

jäsen: Erkki Nieminen (sd.)

varajäsen: Tomi Sairomaa (sd.)

jäsen: Toni Putula (kok.)

varajäsen: Ida Rantanen (kok.)

jäsen: Jorma Ratia (ps.)

varajäsen: Ville-Veikko Elomaa (ps.)

jäsen: Jouni Kaikkonen (vihr.)

varajäsen: Jani Uhrman (vihr.)

jäsen: Martti Talja (kesk.)

varajäsen: Jari Rissanen (kesk.)

Kaupunginhallituksessa on 10 jäsentä ja jokaisella henkilökohtainen varajäsen. Hallintosäännön kaupunginhallituksen toimialaa koskevien erillissäätöjen 1 § 1 momentin mukaan kaupunginhallituksen toimikausi on kaksi vuotta.

Kelpoisuusehdot

Lähtökohtana on, että henkilö, joka ei ole vaalikelpoinen valtuustoon, ei ole vaalikelpoinen myöskään kaupunginhallitukseen. Sen lisäksi kaupunginhallitusta koskee joukko tiukempia rajoituksia.

Vaalikelpoisuus valtuustoon määräytyy kuntalain (10.4.2015/410) 72 §:n mukaan seuraavasti:

Vaalikelpoinen valtuustoon ei ole:

- 1) valtion virkamies, joka hoitaa välittömästi kunnallishallintoa koskevia valvontatehtäviä;
- 2) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka toimii kunnanhallituksen tai lautakunnan tehtäväalueen johtavassa tehtävässä tai sellaiseen rinnastettavassa vastuullisessa tehtävässä;
- 3) kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön;
- 4) kuntayhtymän jäsenkunnan valtuuston osalta kuntayhtymän palveluksessa oleva henkilö, joka asemaltaan voidaan rinnastaa 2 kohdassa tarkoitettuun kunnan palveluksessa olevaan henkilöön.

Edellä tarkoitettussa palvelussuhteessa oleva on vaalikelpoinen valtuutetuksi, jos palvelussuhde päättyy ennen kuin valtuutettujen toimikausi alkaa.

Vaalikelpoisuutta kaupunginhallitukseen rajoitetaan kuntalain 73 §:ssä seuraavasti:

Vaalikelpoinen kunnanhallitukseen on henkilö, joka on vaalikelpoinen valtuustoon, ei kuitenkaan:

- 1) välittömästi kunnanhallituksen alaisena toimiva kunnan palveluksessa oleva henkilö;
- 2) henkilö, joka on kunnanhallituksen tehtäväalueella toimivan, kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa;
- 3) kunnan palveluksessa oleva henkilö, joka lautakunnan esittelijänä tai muuten vastaa kunnanhallituksen käsiteltäväksi tulevien asioiden valmistelusta;
- 4) henkilö, joka on hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäsenenä taikka johtavassa ja vastuullisessa tehtävässä tai siihen rinnastettavassa asemassa liiketoimintaa harjoittavassa yhteisössä tai säätiössä, jos kysymyksessä on sellainen yhteisö, jolle kunnanhallituksessa tavanomaisesti käsiteltävien asioiden ratkaisu on omiaan tuottamaan olennaista hyötyä tai vahinkoa.

Henkilöstön edunvalvonnasta asianomaisessa kunnassa huolehtivan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen puheenjohtaja ei ole vaalikelpoinen kunnanhallitukseen. Vaalikelpoinen ei myöskään ole henkilö, joka yhteisön neuvottelijana tai muussa vastaavassa ominaisuudessa vastaa edunvalvonnasta.

Enemmistön kunnanhallituksen jäsenistä on oltava muita kuin kunnan tai kunnan määräysvallassa olevan yhteisön tai säätiön palveluksessa olevia henkilöitä.

Edellä 1 momentin 4 kohtaa ei sovelleta kunnan määräysvallassa olevan yhteisön hallituksen tai siihen rinnastettavan toimielimen jäseniin.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

Kaupunginhallituksen jäsenten vaalissa on otettava huomioon tasa-arvolain 4a §:n 1 momentti:

"Valtion komiteoissa, neuvottelukunnissa ja muissa vastaavissa toimielimissä sekä kunnallisissa ja kuntien välisen yhteistoiminnan toimielimissä lukuun ottamatta kunnanvaltuustoja tulee olla sekä naisia että miehiä kumpiakkin vähintään 40 prosenttia, jollei erityisistä syistä muuta johdu."

Lain mukaisen kiintiön on toteuduttava sekä varsinaisten että varajäsenten kohdalla. Sen sijaan laki ei vaadi, että varsinaisen jäsenen ja hänen henkilökohtaisen varajäsenensä olisi oltava samaa sukupuolta. Myöskään puheenjohtajistoa vaatimus ei erikseen koske. Prosenttiosuutta laskettaessa perustana on puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten yhteismäärä.

10-jäsenisessä kaupunginhallituksessa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 10-4.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

ote Ville-Veikko Elomaa, valittu, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 97

Lahden Vasemmistoliiton valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 299

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Lahden Vasemmistoliiton valtuustoryhmä 10.8.2021:

”Vasemmistoliiton valtuustoryhmän järjestäytymiskokous

20.6.2021 klo 16.00

Elisa Lientola, valtuutettu

Anna Kaisa Kupiainen, valtuutettu

Oskari Pääatalo (Teams), valtuutettu

Pasi Kousa 1.varavaltuutettu

Juha Ulmanen 2. varavaltuutettu

Anna-Maria Mitchell 3.varavaltuutettu

1. Elisa Lientola avasi kokouksen 16.01

2. Läsnäolijat koko valtuustoryhmä ja läsnä kunnallisjärjestön vpj Nina Päivärinta

3. Kokous todettiin päätösvaltaiseksi

4. Valittiin yksimielisesti:

puheenjohtajaksi Elisa Lientola

varapuheenjohtajaksi Anna Kaisa Kupiainen

sihteeriksi Oskari Pääatalo

---”

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Lahden Kristillisdemokraattisen valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 304

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa

Lahden Kristillisdemokraattinen valtuustoryhmä 16.8.2021:

”Pöytäkirja 16.6.2021

Valtuustoryhmän järjestäytyminen

--

1 § Valtuustoryhmän kokoonpano 2021-2025

Sonja Falk, puheenjohtaja

Eero Seesvaara, varapuheenjohtaja

Pertti Arvaja

Katja Toepfer

Juha-Pekka Forsman

Auli Haarala

Mikko Hursti

Marja Kaitainen, paikallisosaston pj., valtuustoryhmän sihteeri

2 § Valtuustoryhmän neuvottelijat

Sonja Falk, valtuustoryhmän puheenjohtaja

Juha-Pekka Forsman, 2. varavaltuutettu

Marja Kaitainen, paikallisosaston puheenjohtaja”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 99

Keskustan Lahden valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto merkitsi asian tiedokseen muutoksella, että keskustan valtuustoryhmän neuvottelijana toimii Jenna Koskelon sijasta Miina Harmaala.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 305

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa

Keskustan Lahden valtuustoryhmä 11.8.2021:

”Keskustan valtuustoryhmä 17.06.2021 alkaen toistaiseksi:

Puheenjohtaja: Jari Rissanen, valtuutettu

Varapuheenjohtaja: Martti Talja, valtuutettu

Sihteeri: Lasse Pakkanen, valtuutettu

Muut jäsenet:

Miina Harmaala, valtuutettu

Kaarina Suhonen, varavaltuutettu

Markku Kamula, varavaltuutettu

Keskustan valtuustoryhmän pääneuvottelijana toimii valtuustoryhmän puheenjohtaja Jari Rissanen ja muina neuvottelijoina valtuustoryhmän sihteeri Lasse Pakkanen, Keskustan Lahden kunnallisjärjestö ry:n puheenjohtaja Vesa-Matti Virtanen ja Keskustan Lahden kunnallisjärjestö ry:n edustaja Jenna Koskelo.”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 100

Pro Lahden valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 306

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa

Pro Lahden valtuustoryhmä 13.8.2021:

“Valtuustoryhmän järjestäytymiskokous 30.6.2021

--

5. Päätetään valtuustoryhmän kokoonpano

Valtuustoryhmäksi valittiin:

Aaltonen, Kalle

Liukkonen, Niko

Immonen, Anita

Tuomaila, Pasi

Hälinen, Ville

Pykäläinen, Jari

Lindroos, Mikko

Tiilinen, Kai

Pusa, Matias

Kallijärvi, Nina

Hotti, Petri

6. Puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin valinta

Puheenjohtajaksi valittiin Kalle Aaltonen, varapuheenjohtajaksi ja sihteeriksi valittiin Anita Immonen

8. Valtuustoryhmän neuvottelijoiden valinta

Neuvottelijoiksi valitaan:

Aaltonen, Kalle

Immonen, Anita

Hälinen, Ville

Pusa, Matias”

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 101

Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 307

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa

Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmä 11.8.2021:

”Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmä järjestäytyi 20.6. Ryhmään kuuluvat 13 valtuutettua ja viisi varavaltuutettua.

--

Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmä 2021 -2025

Pöytäkirja 1 /2021

- järjestäytymiskokous

--

Läsnä:

Valtuutetut

Bruneau Milla, Kunnallisjärjestön puheenjohtaja

Kiljunen Raimo

Lindqvist Marko

McCarron Francis

Niinistö Sari

Oksanen Reijo

Putula Toni

Rahkonen Hannu

Rantanen Ida

Rostedt Juha

Ruhberg Jukka

Vahter Merja

Wallenius Jani

Varavaltuutetut:

Pälli Markus

Erka Mika, este

Heikkinen Minna

Rautapää Teresa

Norja Susanna

Muut:

Varjonen Marko Kunnallisjärjestön varapuheenjohtaja

Tarja Honkalampi Kunnallisjärjestön poliittinen sihteeri (kokouksen
sihteeri)

--

3 § Valtuustoryhmän puheenjohtajan valinta

Päätös: Valtuustoryhmän puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Toni
Putula.

4 § Valtuustoryhmän varapuheenjohtajien valinta; kaksi tai useampia

Päätös: Valtuustoryhmän 1. varapuheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti
Francis McCarron ja 2. varapuheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti Ida
Rantanen.

5 § Valtuustoryhmän a) sihteerin ja b) viestintävastaavan valinta

Päätös: 5 a) valtuustoryhmän sihteeriksi valittiin yksimielisesti Teresa
Rautapää ja varasihteeriksi Reijo Oksanen.

5 b) valtuustoryhmän viestintävastaavaksi/tiedottajaksi valittiin
yksimielisesti Susanna Norja.

6 § Neuvotteluryhmän puheenjohtajan valinta

Päätös: Neuvotteluryhmän puheenjohtajaksi valittiin Toni Putula ja
varapuheenjohtajaksi Juha Rostedt.

7 § Neuvotteluryhmän sihteerin valinta

Päätös: Neuvotteluryhmän sihteeriksi valittiin Teresa Rautapää.

8 § Neuvottelijoiden määrä ja jäsenten valinta

Yhteensä 7 henkilöä: 4 miestä, 3 naista.

Toni Putula; puheenjohtaja, Juha Rostedt; varapuheenjohtaja, Francis McCarron, Ida Rantanen, Teresa Rautapää; sihteeri, Milla Bruneau (Kunnallisjärjestön puheenjohtaja), Marko Varjonen (Kunnallisjärjestön varapuheenjohtaja).

Neuvotteluryhmä voi kutsua neuvotteluryhmään asiakohtaisesti myös muita henkilöitä.

Päätös: Hyväksyttiin.”

Allekirjoitettu pöytäkirja on esityslistan liitteenä.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Liitteet

Lahden Kokoomuksen valtuustoryhmän järjestäytyminen

Kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston kokous- ja seminaariaikataulu v. 2021

3273/00.01.02.05/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunginvaltuuston kokoukset välillä 23.8.-31.12.2021 pidetään, jollei kaupunginvaltuusto jonkin kokouksen osalta toisin päättä, kaupungintalon (Kirkkokatu 27) auditoriossa ja lisäksi puheenjohtajan niin päättäessä sähköisenä kokouksena liitteen 1 mukaisesti klo 18.00 alkaen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 309

Päätös

Esittelijä muutti päätösehdotustaan siten että valtuustoinfo 9.9. pidetään 10.9. klo 8.30 strategiaseminaarin aluksi.

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää, että

- kaupunginhallituksen kokoukset välillä 23.8.-31.12.2021 pidetään, jollei kaupunginhallitus jonkin kokouksen osalta toisin päättä kaupungintalolla (Kirkkokatu 27), kokoustilassa Ars ja Cultura, ja lisäksi puheenjohtajan niin päättäessä sähköisenä kokouksena liitteen 1 mukaisesti kello 15.30 alkaen, kuitenkin siten, että kaupunginvaltuuston kokouspäivinä kokous alkaa klo 14.30.

Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto päättää, että kaupunginvaltuuston kokoukset välillä 23.8.-31.12.2021 pidetään, jollei kaupunginvaltuusto jonkin kokouksen osalta toisin päättä, kaupungintalon (Kirkkokatu 27) auditoriossa ja lisäksi puheenjohtajan niin päättäessä sähköisenä kokouksena liitteen 1 mukaisesti klo 18.00 alkaen.”

Perusteluosa

Hallintosäännön yleisten määräysten II luvun 10 §:n mukaan toimitella päätetään kokouksensa ajankohdasta ja paikasta.

Esityslistan liitteenä on ehdotus kaupunginhallituksen, jaostojen ja kaupunginvaltuuston loppuvuoden 2021 kokous- ja seminaariaikataulusta.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

nro 7

Toimenpiteet

yleiskirje, intraan

Liitteet

Kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen kokousaikataulu syksy 2021

Valtuustotoimikunnan asettaminen v. 2021-2023

6061/00.00.01.10/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto valitsi valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2023 seuraavasti:

jäsen Juha Rostedt

varajäsen: Hannu Rahkonen

jäsen Sonja Falk

varajäsen: Riina Puusaari

jäsen Rami Lehto

varajäsen: Maarit Tuomi

jäsen Pekka Komu

varajäsen: Erkki Nieminen

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2023.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 23.08.2021

§ 312

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto valitsee valtuustotoimikunnan varsinaisille jäsenille henkilökohtaiset varajäsenet toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2023.”

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien erillissääntöjen I luku, Yleiset määräykset, 1a § Valtuustotoimikunta:

”Valtuustotoimikuntaan kuuluvat varsinaisina jäseninä kaupunginvaltuuston puheenjohtajisto.

Valtuusto valitsee toimikunnan varsinaisille jäsenille jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen.

Valtuustotoimikunnan puheenjohtajana toimii valtuuston puheenjohtaja ja hänen poissa ollessaan varapuheenjohtajat sijaantulojärjestyksessä.

Toimikunta kokoontuu puheenjohtajan kutsusta ja sen sihteerinä toimii kaupunginsihteeri.

Valtuustotoimikunnan tehtävät:

- kehittää kaupunginvaltuuston työskentelyä ja kokouskäytäntöjä
- valmistella esitykset Lahti –mitalin saajasta sekä luottamushenkilöille esitettävistä kunnia- ja ansiomerkeistä.

Kaupunginvaltuusto valitsi kokouksessaan 16.8.2021 § 80 kaupunginvaltuuston puheenjohtajaksi Juha Rostedtin, ensimmäiseksi varapuheenjohtajaksi Sonja Falkin, toiseksi varapuheenjohtajaksi Rami Lehdon ja kolmanneksi varapuheenjohtajaksi Pekka Komun toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2023.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

ote valitut, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 104

Valtuustoaloite: Lahdessa tulee selvittää kestävä liikumisen lisäämistä kokeilemalla maksutonta joukkoliikennettä

2185/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen p. 044 416 4658

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitetyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 316

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Lahden seudun joukkoliikennelautakunta, 22.06.2021

§ 30

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Lahden seudun joukkoliikennelautakunta päättää antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen perusteluosassa esitetyn.

Perusteluosa

Sosialidemokraattinen valtuustoryhmä 8.3.2021:

”Toimiva ja saavutettava joukkoliikenne on keskeinen osa monen lahtelaisen sujuvaa arkea. Julkinen liikenne on myös lukuisille kaupunkilaisryhmille ainoa tapa liikkua lähiympäristössään lihasvoiman lisäksi. Joukkoliikenteen käyttö yhdistää niin koululaisia, työmatkapedelöijä kuin ikäihmisiä.

Kohtuullinen bussilipun hinta, nopea runkolinjat ja riittävä reitistö ovat merkittävässä osassa luomassa sujuvaa arkea: mahdollistamassa koulu- ja työmatkoja, kauppareissuja ja harrastusmatkoja. Kaupungin palveluiden ja toiminnan tulee olla jokaisen kaupunkilaisen saavutettavissa.

Joukkoliikenteen kulkutapaosuuden lisääminen on myös ympäristöteko. Kestävän liikkumisen edistäminen ja liikenteen päästöjen vähentäminen

ovat tärkeitä Lahden kaupungin ympäristötavoitteita. Erityisesti Euroopan Ympäristöpääkaupunkivuosi on Lahdelle paikka kokeilla ja selvittää uutta. Kokeilu maksuttomasta joukkoliikenteestä tuottaisi valtakunnallisesti ja kansainvälisesti tärkeää tutkimustietoa, mikä sopisi Lahden ympäristöstatukseen.

Yllä olevin perustein valtuutetulle suotua aloiteoikeutta käyttäen Lahden Sos.-dem. valtuustoryhmä esittää, että Lahdessa tulee selvittää kestävän liikkumisen lisäämistä kokeilemalla maksutonta joukkoliikennettä. Kokeilulla tulee edistää paitsi kaupungin ympäristötavoitteita, myös sujuvoittaa kaupunkilaisten arkea.”

Lahden sosiaalidemokraattinen valtuustoryhmä on tehnyt valtuustoaloitteen maksuttoman joukkoliikenteen kokeilusta. Aloitteen mukaan kokeilulla edistettäisiin kaupungin ympäristötavoitteita sekä sujuvoitettaisiin kaupunkilaisten arkea.

Vastaus valtuustoaloitteeseen

Bussilipun hinta on vain yksi joukkoliikenteen houkuttelevuuteen vaikuttavista tekijöistä. Valtuustoaloitteessakin todetaan, että bussilipun hinnan lisäksi arkea sujuvoittaa nopeat runkolinjat ja riittävä reitistö. Lahden seudun liikenteessä on parhaillaan käynnissä runkolinjastouudistuksen käyttöönotto ja uusi runkolinjasto saadaan kokonaisuudessaan käyttöön vuoden 2022 aikana.

Joukkoliikenteen kausilippu tai satunnaisemmalle matkustajalle arvo- ja mobiililippu ovat tälläkin hetkellä hinnaltaan kilpailukykyisiä yksityisautoiluun nähden. Esimerkiksi aikuisen arvolipun hinta on edullisimmaan 2,50 euroa ja aikuisen mobiililipun hinta 2,85 euroa. Lippuihin sisältyy aina maksuton vaihto-oikeus.

Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen (2016) mukaan suurimpia esteitä joukkoliikenteen käytölle ovat heikot yhteydet (16%), aikataulujen sopimattomuus (11%) ja se, että muut vaihtoehdot ovat parempia (11%) Vasta näiden jälkeen syynä on se, että matkalippu on kallis (7%). Tämän perusteella voidaan olettaa, että maksuton joukkoliikenne ei merkittävästi vähentäisi yksityisautoilua.

Maksuttomuus voi lisätä joukkoliikenteen matkustajamääriä selvästikin etenkin lyhyellä aikavälillä, mutta lisäys todennäköisesti puolestaan vähentäisi kävelyä ja pyöräilyä. Erityisesti lyhyet kävelymatkat vaihtuisivat helposti siihen, että kuljetaan pari pysäkinväliä bussilla. Tämä ei edistäisi ympäristökaupungin tavoitteita kestävästä liikkumisesta.

Valtuustoaloitteessa ei ehdoteta kokeilun pituutta. Kokeilun tulisi olla kuitenkin vähintään kuukauden mittainen, jotta se ehtisi vaikuttaa asukkaiden liikkumistottumuksiin. Ennen koronaa joukkoliikenteen lipputulot olivat keskimäärin 1,1 miljoonaa euroa kuukaudessa, vaihdellen kesäkuukausien n. 0,8 miljoonasta eurosta talvikuukausien jopa 1,4 miljoonaan euroon. Jo kuukauden kokeilu vaatisi kunnilta siis yhteensä noin miljoona euroa lisärahoitusta.

Lipputulot pienentävät merkittävästi joukkoliikenteen nettokustannuksia kunnille. Maksuttomuus tai edes sen kokeilu vaatisi kunnilta merkittävää lisärahoitusta.

Riskinä on myös, että joukkoliikenteen kysyntä kasvaisi erityisesti ruuhka-aikoina, jolloin nykyinen bussien kapasiteetti on jo pääsääntöisesti käytössä. Tällöin jouduttaisiin hankkimaan lisäautoja, mikä kasvattaisi myös kokeilun kustannuksia.

Koronatilanne on heikentänyt joukkoliikenteen taloudellista tilannetta merkittävästi. Lipputulomenetykset ovat kahden vuoden ajalta arviolta 8 miljoonaa euroa. Matkustajia voidaan houkutella takaisin joukkoliikenteeseen esimerkiksi lippujen alennuskampanjoilla, joissa lipputulomenetykset ovat pienemmät.

Lippujen hinnoittelun tai maksuttomuuden lisäksi joukkoliikenteen houkuttelevuuteen voidaan vaikuttaa markkinoinnilla, maankäytön ja infran yhteensovittamisella, rahoituksella ja verotuksella. Joukkoliikenteen houkuttelevuutta ja kaupunkilaisten arjen sujuvuutta voidaan kehittää myös parantamalla joukkoliikenteen palvelutasoa ja lisäämällä vuorotarjontaa eri alueilla.

Mikäli joukkoliikenteestä jäisivät lipputulot pois, kuntien kiinnostus ja mahdollisuudet kehittää joukkoliikennettä ja parantaa sen palvelutasoa heikkenisivät merkittävästi.

Joukkoliikenteen maksuttomuutta on kokeiltu ja tutkittu laajasti Suomessa ja on yleisesti todettu, että se ei ole tehokkain keino edistää joukkoliikenteen käyttöä. Näin ollen kokeilulle Lahden seudulla ei nähdä tarvetta.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

tiedoksi joukkoliikennepäällikkö Katja Suhonen

Liitteet

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Valtuustoaloite: Lahdessa tulee selvittää kestävän liikkumisen lisäämistä kokeilemalla maksutonta joukkoliikennettä

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 105

Valtuustoaloite: Penkkien merkittävä lisääminen Lahden katukuvaan

3402/00.01.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Projektipäällikkö Riitta Niskanen p. 050 559 4200

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitetyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 317

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee aloitteen ja siitä annetun lausunnon tiedokseen todeten, että aloitteessa tarkoitettu asia on tässä yhteydessä tullut riittävästi selvitettyksi.”

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Tekninen ja ympäristölautakunta, 16.06.2021

§ 111

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupungininsinööri Lastikka Mika

Päätösehdotus

Tekninen ja ympäristölautakunta antaa vastauksenaan valtuustoaloitteeseen seuraavaa:

1. Keskusta-alueella Lanun aukiolle palautetaan istuimet katusuunnitelman mukaisesti kesäkaudelle 2021
2. Penkit kuuluvat keskustan katujen perusvarusteisiin ja penkkipaikat käsitellään aina katusuunnitelman muutoksen yhteydessä.
3. Keskustan ulkopuolisille alueille valmistellaan kriteeristö penkkien lisäämiseksi vastauksena kulloiseenkin penkkialoitteeseen

Perusteluosa

Valtuutettu Aija-Riitta Saastamoinen ja viisi muuta valtuutettua 19.4.2021:

”Valtuustoaloite penkkien merkittävästä lisäämisestä Lahden katukuvaan Laadukkaat istumismahdollisuudet kaupunkikeskustoissa tarjoavat hyvät olosuhteet oleskeluun ja keskustassa viipymiseen. Jos istuinpaikkoja ei ole, niitä ei ole riittävästi tai ne ovat huonolaatuisia, ihmiset helposti kävelevät vain pysähtymättä ohitse. Istuminen mahdollistaakin monia toimintoja,

joita muutoin ei välttämättä syntyisi, kuten lukeminen, syöminen tai ohitse kulkevien ihmisten seuraaminen.” Kävelystä Elinvoimaa-julkaisu

Lahteen katujen varsille, niin keskustan alueelle kuin lähiöihin, tarvitsemme lisää penkkejä, jossa ihmiset voivat levähtää. Lahden väestö ikääntyy vauhdilla, kaupunkimme on maantieteellisesti haastava ja esteettömänä kaupunkina meidän on huomioitava myös liikuntarajoitteiset kuntalaiset. Kaupungin kannattaa toivottaa ystävällisesti ja huomaavaisesti tervetulleeksi Lahdessa vierailevat turistit ja muut matkajaat; reitti matkakeskuksesta kaupungin keskustaan torin laitamille on pitkä ja mäkinen.

Rautatienkadun varrella on muutama levähdyspenkki kaupungintalon puistossa ja muutaman liikehuoneiston edustalla kesäaikaan. Erityisesti ikääntyneet ihmiset sekä lapsiperheet ovat valittaneet toistuvasti muun muassa edellä mainitun reitin raskautta.

Lähiöissä tulee selvittää haastavat kulkureitit kauppoihin ja palvelupisteisiin. Myös näiden reittien varrelle tarvitaan levähdyspenkkejä.

Hyötyjinä Lahden penkkitalanteen täydentämiseksi ja laajemmalle alueelle levittämiseksi ovat vanhukset, lapsiperheet, liikuntarajoitteiset ja itseasiassa me kaikki kuntalaiset. Levähdyspaikat lisäävät kaupungin viihtyvyyttä, yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten välistä kanssakäymistä.

Selvittämisen arvoista on myös se, voidaanko kannustaa keskustan ja haja-asutusalueiden yrittäjiä kustantamaan ”nimikkopenkkejä”, joiden ylläpidosta yrittäjät tällöin olisivat itse vastuussa.

Vammaisneuvosto on kirjelmöinyt asiasta useita kertoja. Kun kävelykeskusta toteutuu, tulee penkkien tarve todelliseksi. Huomioitavia seikkoja ovat mm. penkkien korkeudet ja sijainnit. Yleinen vastaus

tekniseltä puolelta on ollut se, että penkkejä rikotaan ja että penkit ovat "väärin" ihmisten käytössä.

Penkkikeskustelussa muutenkin käynnistyy välittömästi valitus siitä, että levähdyspenkeillä viihtyy erityisesti kesäaikaan laitapuolen kulkijat ja muut "häiriökansalaiset". Mikäli penkkejä ja levähdyspaikkoja on enemmän ja laajemmalle alueelle sijoitettuna, niin tämä edellä mainittu kuntalaisaines hajautuu laajemmalle alueelle, koska penkkien lisääminen ei itsessään lisää "häiriökäyttäytyjien" määrää.

Lahden kaupungin strategiassa on tavoitteena kasvattaa keskustan elinvoimaa ja lisätä asuinalueiden viihtyisyyttä. Samalla on tarkoituksena edistää kestävästä kehityksestä mukaista yhdyskuntarakennetta ja liikkumista. Lahti kehittää niin ikään palveluiden asiakaslähtöisyyttä, saavutettavuutta ja ennen kaikkea esteettömyyttä.

Lähteet:

Lahden kaupungin strategia VISIO 2030

Kävelystä Elinvoimaa - Tampereen yliopisto 2014 – Tuuli Rantala, Terhi Luukkonen, Kaisa Karhula, Kalle Vaisman, Jorma Mäntynen ja Pasi Metsäpuro

Valtuustoaloitteessa esitetään penkkien merkittävää lisäämistä ihmisten liikkumisen ja oleskelun helpottamiseksi sekä viihtyvyyden parantamiseksi. Penkkejä tulisi sijoittaa niin keskustan alueelle kuin lähiöihin, erityisesti mäkisille alueille sekä palveluiden kulkureiteille. Aloitteessa todetaan, että penkkejä tarvitsevat niin vanhukset, lapsiperheet, liikuntarajoitteiset ja itseasiassa kaikki kuntalaiset. Aloitteessa ehdotetaan myös yrittäjien kustantamia ja ylläpitämiä "nimikkopenkkejä". Lisäksi muistutetaan, että Vammaisneuvosto on usein kirjelmöinyt esteettömien penkkien tarpeesta. Häiriökäyttäytymisen haasteeseen ratkaisuksi esitetään toteuttaa penkkejä

niin paljon, että istumispaikkoja riittää kaikille. Lopuksi aloitteessa vielä viitataan Lahden kaupungin strategiaan, jossa tavoitteena on kasvattaa keskustan elinvoimaa ja lisätä asuinalueiden viihtyisyyttä sekä edistää kestävän kehityksen mukaista yhdyskuntarakennetta.

Vastaus aloitteeseen:

Aloite on varsin hyvin perusteltu ja vastaa kaupungin strategiaa ja myös kaupungin suunnittelu- ja esteettömyysperiaatteita. Kaupungissamme on nyt tällä hetkellä 2510 penkkiä sijoitettuna katu- ja puistoalueille. Penkkejä on sijoitettu erityisesti palveluihin sekä keskustaan johtavien reittien varrelle, mäkisille osuuksille, pysäkeille, puistoihin, aukiolle, matkakeskuksen alueelle, kauppatorille sekä keskeisille asiointikaduille keskustassa. Viimeisen parin vuoden aikana kaupunki on lisännyt noin 50 penkkiä. Kuntalaiset pystyvät tarkastelemaan penkkien sijaintia Lahden karttapalvelusta.

Keskustan penkit

Keskustan penkkien osalta on vuosien ajan käyty keskustelua alueen yrittäjien kanssa häiriökäyttäytymisen haasteesta. Ratkaisuina on esitetty mm. pienten penkkiyksikköjen käyttöä tai poliisin valvonnan lisäämistä. Keskustasta on myös poistettu penkkejä yrittäjien toiveesta. Toisaalta kaupunki on säännöllisesti saanut Vammaisneuvostolta ja Vanhusneuvostolta sekä asukailta penkkitoiveita ja pyyntöjä erityisesti selkänäjällisten penkkien lisäämisestä keskustaan. Tapauskohtaisesti palautteisiin on vastattukin, mutta moni penkkilisäys on kaatunut yrittäjien vastustukseen. Joulukuussa 2020 hyväksytyn Keskustavision 2030 periaatteena on luoda entistä viihtyisämpää, käyttäjäystävällisempää ja esteettömämpää keskustaympäristöä ja siihen kuuluvat olennaisena osana laadukkaat istumismahdollisuudet säännöllisin välimatkoin toteutettuna.

Kaupungin tulee huomioida kaikkien käyttäjien tarpeita, emmekä voi jonkin ryhmän aiheuttaman ongelman vuoksi aiheuttaa ongelmia toiselle ryhmälle. Penkkejä tulisi toteuttaa riittävästi niin, että niitä riittää kaikille.

Ensimmäisenä toimenpiteenä palautamme tällä kesäkaudella Lanun aukion katusuunnitelman mukaisia kaaripenkkejä viherastioiden ympärille sekä kokeilemme parklet-terassi- olohuoneiden toteuttamista 2-3 kohteeseen yhdessä yrittäjien kanssa. Keräämme kesän aikana kokemuksia näiden käytöstä havainnointitutkimuksella.

Keskustavision toimenpiteiden edetessä kunkin kadun suunnittelun yhteydessä penkkejä osoitetaan kaikille keskeisille asiointikaduille, mäkisille katuosuuksille sekä palvelupisteiden läheisyyteen. Penkit pyritään sijoittamaan siten, etteivät ne estä esim. terrassien sijoittumista tai yritystoiminnan laajentumista katutilaan. Yritystoiminta ei ole kuitenkaan este penkin sijoittamiselle. Penkkipaikat merkataan katusuunnitelmiin.

Penkit muualla kaupungissa

Keskustan ulkopuolella penkkejä on pyritty asentamaan tasapuolisesti kaikkiin kaupunginosiin. Penkkejä on sijoitettu etenkin mäkisiin kohtiin, suosituille kulkureiteille, puistoihin sekä linja-autopysäkeille. Toiveita ja palautteita penkkien lisäyksestä ja niiden sijoittamisesta tulee paljon etenkin keväisin. Jokainen palaute tarkastellaan ja niihin vastataan, vaikka kaikkia toiveita ei voida toteuttaa.

Penkkialoitteiden käsittelyyn on kehitteillä kriteeristö, joka mahdollistaisi tasapuolisen penkkien lisäämisen. Vastaava arviointimalli on käytössä roska-astioiden lisäämistarpeen selvityksessä. Arvioinnissa tietyt määreet pisteytetään ja tietyn pistemäärän ylittyessä penkki tai roska-astia lisätään. Kriteeristö otetaan käyttöön ensi kesän penkkitarpeita määriteltäessä.

Yrityksiä ja taloyhtiöitä tulisi kannustaa lisäämään penkkejä myös omille alueilleen mahdollisuuksien mukaan. Istumapaikka voi olla myös muuta kuin perinteinen penkki. Puunrunko, kivi, muuri tai kaide tarjoavat myös mahdollisuuden levähtämiseen tai oleiluun.

Penkkimallien kehittäminen

Penkkimallien määrä pyritään pitämään pienenä kunnossapidon ja kaupunkikuvan näkökulmasta. Puistoissa suositaan selkänöjallisia kiinteästi asennettavia malleja. Katualueella kiinteät penkit asettavat haasteita etenkin katujen talvikunnossapidon suhteen. Tavanomainen istuinkorkeus penkeissä on 450 mm. Toimenpiteenä tutkimme esteettömiä ja vanhemmille ihmisille helpompia korkeampia penkkimalleja ja kokeilemme valittua mallia muutamassa kohteessa. Hyväksi todetun mallin voimme ottaa käyttöön laajemminkin. Erityisesti näille esteettömille penkeille on tarvetta keskustassa.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

tiedoksi projektipäällikkö Riitta Niskanen

Asemakaavan muutosehdotus A-2754a, Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontille 1, Vesijärvenkatu 11

233/10.02.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Asemakaava-arkkitehti Kimmo Sutinen p. 050 398 5160

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2754a, jolla muodostuu Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontti 1.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Tapani Ripatti teki seuraavan hylkäysehdotuksen:

”Edellä esittämäni nojaten, esitän, että kaupunginvaltuusto hylkää sille esitetyn asemakaavan muutosehdotuksen A-2754a, jolla olisi muodostunut Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontti 1.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Tapani Ripatti valtuutettu Ulla Vaaran kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun hylkäysehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Tapani Ripatin hylkäysehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 43 valtuutettua ja valtuutettu Ripatin hylkäysehdotusta 14 valtuutettua kahden valtuutetun pidättäytyessä äänestämästä. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 319

Päätös

Esittelijä muutti päätösehdotustaan:

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2754a, jolla muodostuu Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontti 1.”

Muutettu päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus hyväksyy asemakaavan muutosehdotuksen A-2754a, jolla muodostuu Keski-Lahden (1.) kaupunginosan korttelin 1450 tontti 1.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Tekninen ja ympäristölautakunta hyväksyi asemakaavan muutoksen kokouksessaan 26.01.2021 §8

Asemakaavaehdotus on ollut maankäyttö- ja rakennuslaissa säädetyssä järjestyksessä julkisesti nähtävillä 11.2-16.3.2021. Asemakaavaehdotukseen jätettiin yksi muistutus.

MUISTUTUS ASEMAKAAVAN MUUTOKSEEN A-2754a

Tekninen ja ympäristölautakunta on kokouksessaan 26.1.2021 §8 päättänyt Keski-Lahden Vesijärvenkatu 11, vanha TEVI asemakaavamuutoksen(kaavatunnus A-2754a) kaavakäsittelyn toisessa ehdotusvaiheessa sekä asettanut kaavaehdotuksen nähtäville 11.2-16.3.2021

Olen tarkoin perehtynyt asian valmisteluvaiheen asiakirjoihin, samoin muutoksen hakijan teettämiin tarkoitushakuisiin kytkinhallin purkamiseen tähtääviin tutkimuksiin ja kaupungin ns. harmaan kirjan sisältöön arvorakennuksista.

Esitän muistutuksenani, että lautakunta hylkää 26.1.2021 tekemänsä päätöksen väärin perusteltuna, lainvastaisena, lahden tulevaisuutta sekä kulttuurista kaupunkikuvaa heikentävänä asemakaavan muutoksena ja palauttaa ensimmäisen ehdotuksensa suojelumerkintöineen takaisin valmisteluun.

Perusteluna esitän lisäksi seuraavaa:

1.

Tevin talo on arkkitehtonisesti, kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti arvokas. Rakennus, sen hallittu ilme ja korkeatasoiset materiaalit ilmentävät kaupungin rakennustaiteellista ja kaupunkikuvallista kunnianhimoa sodanjälkeiseen kasvun aikaan, Se kuvasaa myös kunnallisen infrastruktuurin kehitystä kaupungin laajetessa ja asukasmäärän voimakkaasti kasvaessa.

Museon lausunnon mukaan "umpikortteleiden keskelle kahdeksankerroksiselle rakennukselle osoitettu rakennusoikeus on Lahden kaavoitushistorialle vieras ja kaupunkikuvaa vahvasti heikentävä ratkaisu. Rakennus näkyy ympäristöön kaikilta suunniltaan ja Kirkkokadun avoin kulmaus paljastaa sen ja ahtaan piha-alueen kokonaisuudessaan,"

2.

Teknisen ja ympäristölautakunnan kokouksen 26.1 §8 perusteluissa sanotaanm että asemakaavamuutos olisi edistäjä kahdessa Lahden viidestä kärkihankkeesta. Enempää kohdan 1. green-city-kärkihanketta kuin kohdan 4. Yrittäjyyttäkään se ei asemakaavan valmistelijan kuvailemilla, perusteita vailla olevilla kuvitelmillakaan edusta. Toteutuessaan se siis unohtaa kaikki Lahden kaupungin kärkihankkeet.

3.

Lautakunnan tekemä asemakaavamuutospäätös ei täytä keskeisiä Maankäyttö ja rakennuslain säättämiä vaatimuksia:

1§1.mom Tämän lain tavoitteena on järjestää alueiden käyttö ja rakentaminen niin, että siinä luodaan edellytykset hyvälle elinympäristölle

sekä edistetään ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävästä kehitystä.

54§2 mom. Asemakaavan sisältövaatimukset: Rakennettua ympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää.

118§ Rakennustaiteen ja kaupunkikuvan vaaliminen: Rakennuksen korjaus- ja muutostyössä ja muita toimenpiteitä suoritettaessa samoin kun rakennuksen tai sen osan purkamisessa on huolehdittava siitä, ettei historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokkaita rakennuksia tai kaupunkikuvaa turmella.

4.

Kaupungin yhteistyöstä erilaisten kaupallisten osakeyhtiöiden kanssa on tullut liian ratkaiseva osa Lahden kaupunkisuunnittelussa ja rakentamisessa. Lahti on saanut ensin tuloja tonttien myymisestä tai vuokraamisesta, tässä tapauksessa sekä arvotontin että arvokiinteistön myymisestä. Tällaisessa yhteistyössä nyt esilläolevan asemakaavamuutoksen hakijan yhteydessä kaupungin arkkitehtoninen ja kaupunkikuvallinen maine on jo kärsinyt, kaupungin julkisuuskuva merkittävästi heikentynyt- Konserttitalon rakennusprojektin näyttäessä epäonnistumisensa asukkaille, kaupunkimme mädäntyneet kasvot tänne muuttoa aikoville sekä täällä vierailijoille.

Näin vakiintuneella toimintatavalla rahaton rakennussijoittaja ostaa halvalla arvokiinteistön (TEVI) ja hakee nyt asemakaavan muutosta. Myös myyjällä eli tilakeskuksella on vastuunsa tapahtuneesta.

Kaupunki julistaessaan nyt uudelleen TEVI:n asemakaavamuutoksen nähtäväksi, näyttää tulleen täysin sidotuksi siihen, että tämän arvokiinteistöntontin kehittäminen tarkoittaakin vain hakijan sanelemaa lisärakentamista.

5.

Lautakunta on 26.1.21 §8 päätöksessään täysin sivuuttanut päätöspykälään painetun, alueelle hyväksytyyn suunnitteluohjeen määräykset:

”Kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen rakennettuun ympäristöön tai sen läheisyyteen kohdistuvat muutokset tulee suunnitella paikan henkeä kunnioittaen. Kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennettua ympäristöä koskevissa suunnitelmissa huolehditaanm että kohteen ja sen lähiympäristön tunnusomaiset piirteet säilyvät. Tärkeitä arkkitehtuuripoliittisia teemoja ovat: Keskustan kaupunkimaisema ja kaupunkikuva, maamerkit, näkymät, hyvä suunnittelu.”

6.

Lahden kaupungin itsearvostuksesta ei asemakaava-arkkitehdin piirtämässä asemakaavamuutoksessa ole tietoaakaan. Osa kaupungin keskustan perinteikästä rakennuskulttuuria ollaan antamassa arkkitehtiehdotuksen mukana rakennubisnesliikkeen (Tinnilä yhtiömiehineen) mielivallan pilattavaksi. Tällainen asemakaavahankkeen toteuttaminen on tämän hakijan kohdalla jo normaalia ja jälleen Lahden kaupunkikuvaa aliarvioivaa kaupunkisuunnittelua.

Lahden ns. harmaata kirjaa selatessa huomaa, että kaupungin arvorakennusten määrä on jo suorastaan vähäinen. Verrattain nuoren kaupunkimme rakentamisen eri aikakaudet alkavat kohta olla kateissa, kun kaikki arvokkaat keskustanäkymät tuhotaan asemakaavamuutosta hakevan grynderin sanelun mukaan. Lahdelta menee kaupunkikuvallinen maine ja identiteetti. Ketä varten kaupunkia kehitetään, ja ketä päätöksenteossa todella kuunnellaan?

VASTINE

Tevin talo, samoin kuin Sähkölaitoksen talo ovat kaupunkikuvallisesti arvokkaita. Niille on asemakaavan muutoksessa asetettu suojelumääräykset sr1 ja sr2. Vanha kytkinhalli on puolestaan kuorutettu ulkopuolelta klinkkerein ja betonikuorielementein 1980-luvulla ja vanhat aukotukset on suljettu. Julkisivuun on lisätty pergolatyyppisiä lisäkoristeita, jotka ovat hallille vieraita. Rakennusosa ei nykyisessä tilassaan ole enää kaupunkikuvallisesti arvokas. Toki sisätilat olisivat olleet säästämisen arvoiset, mutta niidenkin säilyttäminen todettiin mahdottomaksi rakennuksen huonon kunnon takia. Rakennuksessa on tutkimuksen perusteella laajoja mikrobivaurioita ja se on terveydelle vaarallinen. Kaupungin asiantuntijat yhdessä kaupunginmuseon kanssa tulivat siihen tulokseen, että estettä vanhan kytkinhallin purkamiselle ei ole. Uudisrakennuksen soveltuminen ympäristöönsä arvioidaan rakennusluvan myöntämisen yhteydessä. Rakennuspaikka sijaitsee Tevin vanhojen rakennusten ja Cumuluksen hotellirakennuksen välissä, joten ei ole itsestään selvää millaiset julkisivut soveltuvat paikkaan parhaiten. Paikka on sen verran haastava, että sen ulkonäkö tullaan ratkaisemaan kaupunkikuvaneuvottelukunnassa. Asemakaavassa ja sen liitteenä olleissa havainnekuvilla oli esitetty ainoastaan rakennuksen suurin mahdollinen massa. Itse rakennusta ja sen julkisivuja ei ole vielä suunniteltu.

1.

Uusi rakennuspaikka sijaitsee sisäpihalla ja näkyy käytännössä jalankulkijalle ainoastaan Kirkkokadulta. Toki Kirkkokadun nousee voimakkaasti Ristinkirkkoa lähestyttäessä, ja tältä suunnalta uusi rakennus on havaittavissa. Se on kuitenkin kaupunkikuvallisesti arvokkaiden Sähkölaitoksen ja Tevin rakennusten takana. Ulkonäkö pyritään rakennuslupavaiheessa ohjaamaan sellaiseen suuntaan, että lopputulos soveltuu rakennettuun ympäristöön, jossa on myös uudempaa rakennuskantaa.

2.

Asemakaavan muutos edistää kärkihanketta 1. Lahti opiskelijakaupunki mahdollistamalla oppilaitosrakentamisen ja oppilajasuntojen rakentamisen kaavamuutosalueelle, sekä kärkihanketta 4. Yrittäjien lahti lisäämällä asutusta kaupallisten yritysten läheisyyteen, sekä mahdollistamalla uusien yritysten sijoittumisen alueelle.

Asemakaavan muutos mahdollistaa nämä toiminnot joko vanhoihin suojeltuihin kiinteistöihin tai uudirakennukseen.

3.

Asemakaavan muutos täyttää keskeiset Maankäyttö- ja rakennuslain vaatimukset.

1§1.mom. Yhdyskuntarakenteen tiivistäminen edistää ekologisesti, ja taloudellisesti kestävästä kehitystä.

54§ 2.mom. Asemakaavalla suojellaan Tevin talon julkisivu ja Sähkölaitoksen rakennus kokonaisuudessaan.

118§ Vanhaa, ei enää kaupunkikuvallisesti arvokasta kytkinhallia ei voida pelastaa sen kokonaisvaltaisesti vaurioituneiden rakenteiden johdosta. Uuden samanlaisen rakennuksen rakentaminen vanhan paikalle ei ole rakennussuojelua.

4.

Lisärakentamisen paikka ja volyyymi on tutkittu tarkasti kaavaselostuksessa kuvatussa prosessissa, ja todettu mahdolliseksi.

5.

Asemakaavan muutoksessa on noudatettu Yleiskaavassa esitettyä suunnitteluohjetta. Rakennuksen ulkonäköä ei ole vielä suunniteltu. Ainoastaan sen paikka ja suurin mahdollinen koko on määritetty asemakaavan määräyksissä.

6.

Asemakaavan muutoksessa on määritetty vain rakennuspaikka ja rakennuksen suurin sallittu koko.

Asemakaavaehdotusta ei ole muutettu muistutuksen perusteella.

Asemakaavan muutokseen liittyen on tehty maankäyttösopimus joka hyväksyttiin Teknisen ja ympäristölautakunnan kokouksessa 18.5.2021 § 86

Muutoksenhaku

Hallintovalitus Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote pöytäkirjasta ilman liitteitä Koy Legorak, ote pöytäkirjasta ilman liitteitä muistutuksen tekijöille ja sitä pyytäneille kunnan jäsenille, sähköinen tiedoksianto Hämeen ELY -keskukselle.

Lainvoimaisuuskysely Hämeenlinnan hallinto-oikeudelta.

Lainvoimaiseksi tulon jälkeen: kuulutus,

sähköisesti:

jäljennös kuulutuksesta Hämeen ELY -keskus,

jäljennös kuulutuksesta+kartta Hämeen Maanmittauslaitos,

jäljennös kuulutuksesta+kartta Päijät-Hämeen liitto,

jäljennös kuulutuksesta kaupunkiympäristön palvelualueen maankäyttö ja aluehankkeet

Liitteet

A-2754a Kaavaehdotuskartta

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

A-2754a Kaavaselostus ja seurantalomake

A-2754a Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

A-2754a Luonnosvaiheen lausunnot

A-2754a Kaavoitushakemus

A-2754a Tutkimusraportti, maaperän pilaantuneisuuden lisätutkimus

A-2754a Tutkimusraportti, vanhan taidehalliosan kuntotutkimus

A-2754a Muistutus kaavaehdotuksesta

Äänestysluettelo kv 13.9.2021 § 106

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 107

Lahden sosialidemokraattisen valtuustoryhmän järjestäytyminen

5138/00.00.01.03/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 322

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

“Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen.”

Perusteluosa

Lahden sosialidemokraattinen valtuustoryhmä 20.8.2021:

”SDP:n valtuustoryhmän järjestäytymiskokous 2021

Paikka: Teams-kokous

Aika: Torstaina 19.8.2021 klo 19.00

--

5. Valtuustoryhmän valinnat vuodelle 2021

- a. Ryhmän puheenjohtajan valinta, esitettiin Minna Lampinen, valittiin
- b. Ryhmän 1. varapuheenjohtajan valinta, esitettiin Jari Hartman, valittiin
- c. Ryhmän 2. varapuheenjohtajan valinta, esitettiin Sanna Virta, valittiin
- d. Ryhmän sihteerin valinta, esitettiin Neea Similä, valittiin
- e. Ryhmän varasihteerin valinta, Anneli Viinikka, valittiin

6. Todetaan SDP- valtuustoryhmän neuvottelijat

Neuvottelijoina toimivat puheenjohtaja Minna Lampinen, 1. varapuheenjohtaja Jari Hartman, 2. varapuheenjohtaja Sanna Virta, sihteeri Neea Similä ja varasihteeri Anneli Viinikka sekä Lahden kunnallisjärjestön puheenjohtaja Jetta Laakso, kaupunginhallituksen puheenjohtaja Sirkku Hildén ja valtuuston 3. varapuheenjohtaja Pekka Komu.- - ”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

ote luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 108

Käräjäoikeuden lautamiesten valinta 2021 - 2025

3117/00.00.01.08/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto valitsi ajalle 1.8.2021 - 31.5.2025 Päijät-Hämeen käräjäoikeuteen lautamiehiksi Janne Siltasen, Tuula Kivimäen, Jammie Raution, Jouni Ikkosen, Petteri Hirvosen, Heidi Huldénin, Raimo Salovuoren, Jorma Saarenpään, Sami Suontaman, Pirjo Holmin, Janne Storlöparen, Anna Ovaskan, Piia Uotisen, Krista Karjalaisen ja Marko Helinin.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee ajalle 1.8.2021 - 31.5.2025 Päijät-Hämeen käräjäoikeuteen 15 lautamiestä.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 323

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto valitsee ajalle 1.8.2021 - 31.5.2025 Päijät-Hämeen kärjäoikeuteen 15 lautamiestä.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Kärjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 4 §:n mukaan valtuusto valitsee lautamiehet valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Kunnasta valittavien lautamiesten tulee mahdollisimman tasapuolisesti edustaa kunnan väestö ikä-, elinkeino-, sukupuoli- ja kielijakaumaa.

Lautamiehen tulee olla kärjäoikeuden tuomiopiiriin kuuluvassa kunnassa asuva Suomen kansalainen, joka ei ole konkurssissa, jonka toimintakelpoisuutta ei ole rajoitettu ja jota on pidettävä sopivana toimimaan lautamiehenä. Lautamieheksi ei saa valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta. Lautamiehenä ei saa olla henkilö, jolla on virka yleisessä tuomioistuimessa tai Rikosseuraamuslaitoksessa taikka joka virassaan suorittaa ulosottotehtäviä, rikosten esitutkintaa taikka tulli- tai poliisivalvontaa, eikä myöskään syyttäjä, asianajaja taikka muu ammatikseen asianajoa harjoittava henkilö.

Käräjäoikeuden lautamiehistä annetun lain 3 §:n mukaan käräjäoikeuden lautamiesten lukumäärän vahvistaa Tuomioistuinvirasto.

Tuomioistuinvirastosta on tullut 18.6.2021 päivätty vahvistus, että Lahden lautamiesten määrä on 15, eli sama kuin menneellä valtuustokaudella.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote valitut, Päijät-Hämeen käräjäoikeus, luettelot, lautamiesten yhteystiedot käräjäoikeudelle

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 109

Kiinteistötoimitusten uskottujen miesten valinta vv. 2021-2025

5137/00.00.01.09/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto valitsi kiinteistötoimitusten uskottuiksi miehiksi Tuula Kivimäen, Jari Kaiteran, Arja Rantalan, Jukka Ruuthin, Tarja Nevalaisen ja Petteri Rautiaisen toimikaudekseen vuosiksi 1.8.2021 - 31.5.2025.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee vähintään 6 kiinteistötoimitusten uskottua miestä vuosiksi toimikaudekseen 1.8.2021 - 31.5.2025.
Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 326

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto valitsee vähintään 6 kiinteistötoimitusten uskottua miestä vuosiksi toimikaudekseen 1.8.2021 - 31.5.2025.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Maanmittauslaitos 22.6.2021:

”Valtuustokauden vaihtuessa on kiinteistötoimitusten uskottujen miesten valinta jälleen ajankohtaista. Tällä kirjeellä Maanmittauslaitoksen Lunastus ja Arviointi -tulosityksikön Eteläisen Suomen vastuualue haluaa tuoda esille muutamia uskottujen miesten valintaan ja toimintaan liittyviä seikkoja:

Kiinteistönmuodostamislain 6 §:n mukaan valtuuston tulee valita kunnan kiinteistötoimitusten uskotuiksi miehiksi vähintään kuusi henkilöä valtuuston toimikautta vastaavaksi ajaksi. Käytännössä on tarkoituksenmukaista valita heitä enemmän.

Uskotun miehen tulee olla kiinteistöasioihin perehtynyt ja paikalliset olot tunteva henkilö. Vaalikelpoisuudesta uskotun miehen toimeen on voimassa, mitä käräjäoikeuden lautamiehistä säädetään. Uskotuksi mieheksi ei saa siten valita henkilöä, joka on alle 25-vuotias tai joka on täyttänyt 65 vuotta.

Uskottuja miehiä valittaessa on huomioitava naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain säännökset.

Esitämme, että kiinteistötoimitusten luonteesta johtuen tulisi uskotuiksi miehiksi valita sellaisia henkilöitä, joilla on mahdollisuus suorittaa tätä luottamustehtävää päiväsaikaan ja maasto-olosuhteissa. Myös aiemmin uskottuna miehenä toimineiden uudelleentalinta olisi suositeltavaa. Kiinteistötoimitukset ovat usein pitkäkestoisia ja monimutkaisia, jolloin jatkuvuudesta ja kokemuksesta olisi hyötyä.

Uskotun miehen on ennen toimeensa ryhtymistä annettava käräjäoikeudessa tai maaoikeudessa vakuutus siitä, että hän parhaan ymmärryksensä ja omatuntonsa mukaan täyttää rehellisesti uskotun miehen toimensa eikä tee siinä kenellekään vääryyttä mistään syystä. Olisi toivottavaa, että kunta järjestäisi keskitetysti vakuutuksenantotilaisuuden uusille uskotuille miehille.

Valinnan jälkeen pyydämme teitä lähettämään tiedot uusista uskotuista miehistä ja heidän yhteystiedoistaan osoitteella:
kirjaamo@maanmittauslaitos.fi.”

Kunnan valitsemiin valtion luottamushenkilöihin sovelletaan kuntalain 32.1 §:n mukaan kunnan luottamushenkilöitä koskevia säännöksiä, jollei asianomaisessa erityislaissa muuta säädetä.

Kiinteistötoimitusten uskottuja miehiä on aiemmalla kaudella ollut kuusi.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote valitut, Päijät-Hämeen käräjäoikeus,
kirjaamo@maanmittauslaitos.fi, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Hallintosäännön muuttaminen

1042/00.01.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginlakimies Pekka Virkkunen p. 044 416 3072

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto päättää muuttaa

- hallintosäännön yleisen osan 2 §:ään konserni- ja tilajaoston jäsenmääräksi 5 jäsentä

- teknisenä korjauksena hallintosäännön luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevaan sääntöosioon lautakuntien nimet hallintosäännön yleisen osan mukaisiksi.

Muutokset tulevat voimaan heti ja samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Käsittely

Keskustelun kuluessa valtuutettu Jouni Kaikkonen teki seuraavan muutosehdotuksen:

”Esitän että hallintosäännössä palataan 1.8.2021 voimaantulleeseen kokoonpanoon konserni- ja tilajaostossa. Eli Konserni- ja tilajaostoon valitaan 6 jäsentä, joista viisi on kaupunginhallituksen jäsentä ja yksi jäsen valitaan parlamentaarisesti valtuustosta.”

Ehdotusta kannatettiin.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että valtuutettu Jouni Kaikkonen valtuutettu Elisa Lientolan kannattamana oli tehnyt edellä mainitun kannatetun muutosehdotuksen. Puheenjohtajan selostus hyväksyttiin.

Tämän jälkeen puheenjohtaja esitti äänestettäväksi siten, että ne, jotka kannattavat kaupunginhallituksen ehdotusta, äänestävät jaa, ja ne, jotka kannattavat valtuutettu Jouni Kaikkosen muutosehdotusta, äänestävät ei. Äänestysesitys hyväksyttiin.

Suoritettussa äänestyksessä todettiin, että kaupunginhallituksen ehdotusta kannatti 40 valtuutettua ja valtuutettu Kaikkosen muutosehdotusta 19 valtuutettua. Äänestysluettelo on pöytäkirjan liitteenä.

Kaupunginvaltuusto näin ollen hyväksyi kaupunginhallituksen ehdotuksen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 327

Päätös

Keskustelun kuluessa jäsen Jouni Kaikkonen teki seuraavan muutosehdotuksen, jota Kalle Aaltonen kannatti:

“Esitän, että hallintosäännössä palataan 1.8.2021 voimaantulleeseen kokoonpanoon konserni- ja tilajaostossa. Eli Konserni- ja tilajaostoon valitaan 6 jäsentä, joista viisi on kaupunginhallituksen jäsentä ja yksi jäsen

valitaan parlamentaarisesti valtuustosta.”

Puheenjohtaja totesi, että on tehty kannatettu muutosehdotus ja asiasta tulee äänestää. Suoritettussa nimenhuutoäänestyksessä kaupunginjohtajan päätösehdotuksen kannalla oli seitsemän jäsentä (Lampinen, E. Nieminen, Ratia, M. Nieminen, Putula, Bruneau, Hildén) ja Kaikkosen muutosehdotuksen kannalla kolme jäsentä (Kaikkonen, Aaltonen ja Talja).

Kaupunginhallitus päätti äänin 7-3 hyväksyä kaupunginjohtajan päätösehdotuksen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuustolle päättää muuttaa

- hallintosäännön yleisen osan 2 §:ään konserni- ja tilajaoston

jäsenmääräksi 5 jäsentä

- teknisenä korjauksena hallintosäännön luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevaan sääntöosioon lautakuntien nimet hallintosäännön yleisen osan mukaisiksi.

Muutokset tulevat voimaan heti ja samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Kaupunginhallitus päätti kokouksessaan 23.8.2021 § 302, että koska konserni- ja tilajaoston vaalissa esitettyjen henkilöiden kesken ei ollut tarvittavaa tasapainoa miesten ja naisten välillä, hallintosäännön

muutoksen valmistelu aloitetaan konserni- ja tilajaoston osalta siten, että jaoston jäsenmäärää nostetaan viiteen.

Luottamushenkilöiden palkkioita ja korvauksia koskevaan sääntöosioon on jäänyt vanhojen lautakuntien nimet, jotka pitäisi korjata nykyisin voimassa oleviksi eli kaupunkiympäristölautakunta, hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunta sekä Lahden seudun jätelautakunta.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: säädöskokoelma

Liitteet

Äänestyslista KH 30.8.2021 § 327 muutosehdotus Kaikkonen

Äänestysluettelo kv 13.9.2021 § 110

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 111

Valtuustokysymys Lahden kaupungin toiminnasta uusien alojen yrityshankinnassa

4942/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Johtaja Tomi Tura, Lahden Seudun Kehitys - LADEC Oy, p. 050 323 1050

Elinkeinopäällikkö Miikka Venäläinen, p. 044 018 7378

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 328

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginvaltuuston puheenjohtaja Juha Rostedt (HL 28.1. § 5 kohta) ja kaupunginvaltuuston III varapuheenjohtaja Pekka Komu (HL 28.1. § 4 kohta) ilmoittivat esteellisyytensä ja poistuivat asian käsittelyn ajaksi.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus päättää antaa vastauksenaan kysymykseen perusteluosassa esitetyn.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee kysymyksen ja kaupunginhallituksen siihen antaman vastauksen tiedokseen."

Perusteluosa

Valtuutettu Lasse Koskinen on tehnyt 9.6.2021 liitteenä olevan valtuustokysymyksen Lahden kaupungin toiminnasta uusien alojen yrityshankinnasta. Valtuustokysymyksessä kysytään:

- 1) Millä tavoin Lahti on yritysinvestointihankinnoissaan pyrkinyt hyödyntämään liikenteellisesti merkittävää asemaansa Etelä-Suomessa ja sadan kilometrin etäisyydessä Helsingistä, merisatamasta ja kansainvälisestä lentokentästä?
- 2) Millä tavoin Lahti on pyrkinyt saamaan alueelleen energiatalouden uusinvestointeja, kuten bioenergiatehtaita, aurinkovoimaloita ja tietoliikenteen aluekeskuksia?
- 3) Millä tavoin Lahti on pyrkinyt yrityshankinnan markkinoinnissaan hyödyntämään LUT-yliopistoa ja sen kanssa yhteistoiminnassa toimivaa ammattikorkeakoulua, jotka keskittyvät osin ympäristötalouden koulutus- ja tutkimustoimintaan?
- 4) Millä tavoin tähän mennessä Lahti on pyrkinyt hyödyntämään yrityshankinnan markkinoinnissaan vuoden 2021 Euroopan ympäristöpääkaupungin asemaansa?

Vastaus valtuustokysymykseen:

Lahden kaupunki tarjoaa yhdessä Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy:n kanssa kaupunkiseudusta kiinnostuneiden yritysten käyttöön all inclusive -sijoituspalvelun. Yritystä autetaan etsimään sopivat toimitilat ja tontit sekä kartoittamaan rahoitusmahdollisuuksia. Sijoittuvaa yritystä autetaan myös henkilökunnan rekrytoimisessa sekä kaikissa muissakin sijaintipaikan valintaan liittyvissä tekijöissä.

”Lahden kaupungin sijainti yritystoiminnan sijoittumisen osalta on erinomainen. Lahti sijaitsee noin tunnin rautatieyhteyden ja valtatieyhteyden päässä Helsingistä, Vuosaaren satamasta ja Helsinki-Vantaan lentoasemasta. Lisäksi Lahden sivuitse on rakennettu uusi, itä-länsisuuntainen valtatie 12:sta tieosuus liittymiseen ja teollisuusalueineen. Lisäksi Helsingistä tuleva moottoritie jatkuu Lahdesta Heinolaan saakka.

Suomessa tehdään parhaillaan bioenergian, aurinkovoiman ja tietoliikenteen keskusinvestointeja. Lahti ei ole edes esiintynyt julkisesti näiden hankkeiden sijoittumisvaihtoehtoina. Lahti on onnistunut lähinnä elintarviketeollisuuden uusinvestointien osalta, jotka toki ovat merkittäviä.”

Yleisesti todettakoon, että yksittäisten yritysten päätökset mahdollisista sijoittumisista ja investoinneista ovat yksinomaan kyseisten yritysten päätöksiä ja usein salassapitosopimusten alaisia. Yrityksen päätöksentekoon liittyy usein myös lakisäätteisiä asioita mm. yhteistoimintalain noudattamisesta. Kaupunki tai mikään muukaan julkinen toimija ei voi niistä viestiä ennen kuin kyseinen yritys on tehnyt omat päätöksensä. Lahden seutu on ollut mukana useissa investointihankkeissa sijoittumisvaihtoehtona, vaikka niistä ei ole voitukaan kertoa julkisuuteen.

Lahdessa on paljon valmistavaa teollisuutta, joka tehnyt varsin huomattavia investointeja viime vuosina. Bioenergian osalta on todettava,

että Lahti Energia on tehnyt merkittäviä investointeja viimeisen kymmenen vuoden aikana ja tämän panostuksen ansiosta Lahti on ensimmäisiä kaupunkeja Suomessa, jossa kaukolämpö on hiilidioksidivapaata. Muut kaupungit mm pääkaupunkiseudulla vasta toteuttavat tai suunnittelevat tällaisia investointeja. Näiden julkisten investointien kautta on mahdollista saada myös yksityisiä investointeja kuten viimeaikainen lämpölaitos lahtelaisen panimon yhteyteen.

On myös todettava, että Lahteen on saatu viime vuosina huomattavia sijoittumisia ja investointeja mm. logistiikkapalveluiden ja kaupan osalta. Näiden toimialojen työllisyysvaikutus on huomattavan paljon korkeampi kuin esimerkiksi datakeskusliiketoiminnan.

”Lahti on Euroopan ympäristöpääkaupunki vuonna 2021. Sen osalta Lahti ei ole päässyt julkisuudessa esiin kuin lähinnä alku-uutisten osalta ja joidenkin muiden teemauutisten sisällöissä. Lahti ei näytä puolella välissä pääkaupunkivuotta saaneen merkittävää investointihyötyä esimerkiksi ympäristötekniikan osalta.

Lahden kaupunki ja LUT-yliopisto sekä ammattikorkeakoulu ovat kuitenkin leimallisesti pyrkineet markkinoimaan itseään ympäristötieteen ja osaamisen keskuksina. Näiden osaamiskeskusten markkinointi ja tutkimustoiminta eivät ole tuoneet merkittäviä ympäristöalan yritysinvestointeja Lahteen.”

Euroopan ympäristöpääkaupunkivuoden tuoma julkisuus ja LUT-yliopiston kasvu ovat lisänneet selvästi Lahden kiinnostavuutta mahdollisena sijoittumispaikkana. Tämä näkyy erittäin selvästi sekä tiedustelujen että käynnistyneiden sijoittumisneuvottelujen määrässä. Sijoittuneista yrityksistä ja neuvotteluista vähintään kolmasosassa

ympäristöpääkaupunki ja LUT-yliopisto ovat vaikuttaneet merkittävästi siihen, että yritys arvioi Lahden potentiaalisesti sijoittumiskohteeksi.

LADECille tulevien yhteydenottojen määrä alkoi kasvaa vuoden 2019 syksyllä ja vuosi 2020 oli ennätysellisen vilkas: myönteisen sijoittumispäätöksen teki toista kymmentä LADECin sijoittumispalvelun asiakasta, ja näiden suora työllisyysvaikutus oli yli 100 työpaikkaa. Yhteydenottojen määrä on pysynyt korkeana koronasta huolimatta. Viimeksi kuluneen vuoden aikana LADEC on kirjannut reilut 50 uutta mahdollista sijoittumis-/investointihanketta, joista varsinaiseen neuvotteluvaiheeseen on edennyt lähes 40.

Eriyisen selvästi kasvu on näkynyt kansainvälisissä sijoittumis- ja investointineuvotteluissa, joiden määrä on kasvanut kuluneen vuoden aikana voimakkaasti. Tämä johtuu osittain aiempaa tiiviimmästä yhteistyöstä Invest in Finland -organisaation kanssa, mutta merkittävältä osin siitä, että Lahti on kansainvälisten toimijoiden näkökulmasta aiempaa kiinnostavampi kohde. Lahti on noussut hyvien yhteyksien, vahvan ympäristöprofiilin ja yliopistotatuksen myötä "samalle kartalle" muiden keskeisten invest in -kohteiden (erityisesti muut yliopistokaupungit) kanssa.

Yritysten sijoittumispäätöksiin vaikuttaa useat eri tekijät. Usein markkinapotentiaali määrittää yritysten sijoittumisia, mutta myös muut yrityksen liiketoiminnan kannalta oleelliset seikat. Tällaisia ovat mm. työvoiman saatavuus, logistiset yhteydet tavarantoimittajiin ja päämarkkinaan sekä monesti tarkoituksenmukainen infrastruktuuri liikenneyhteyksien lisäksi. Tässä on huomattava se, että monesti yritysten arviointi- ja päätöksentekoprosessi sijoittumisesta uudelle paikkakunnalle kestää jopa useita vuosia. Viime aikoina on kuitenkin ollut havaittavissa, että päätöksiä tehdään aiempaa nopeammin ja tällöin tonttitarjontaa

pitäisi olla valmiiden tonttien osalta. Enää ei useinkaan riitä, että voidaan käynnistää kaavoitusprosessi, vaan asiakas edellyttää, että rakentamaan tulee päästä varsin nopeasti.

Lisäksi kansainvälisten yritysten myötä sijoittumisten tonttikoko kasvussa ja näin ollen seudulle tarvitaan lisää entistä suurempia tontteja ja/tai yritysalueita. Kansainväliset sijoittumis-/investointihankkeet ovat erittäin suuria, eikä Lahden seudulla ole juurikaan nopeasti tarjolla olevia suuria tontteja. Tarvittavat tonttikoot ovat olleet 20 hehtaarista jopa 300 hehtaariin (mikä on toki poikkeuksellinen ja haastava lähes kaikkialla Suomessa). Olemme pystyneet tekemään näihin muilta osin erittäin kilpailukykyiset tarjoukset, mutta käytännössä tonttitarjontaan ja infraan liittyvät haasteet ovat pudottaneet Lahden seudun kilpailusta.

1) Millä tavoin Lahti on yritysinvestointihankinnoissaan pyrkinyt hyödyntämään liikenteellisesti merkittävää asemaansa Etelä-Suomessa ja sadan kilometrin etäisyydessä Helsingistä, merisatamasta ja kansainvälisestä lentokentästä?

Yritysinvestointien hankinnassa Lahden Seudun Kehitys LADEC Oy tuo esille luonnollisesti koko toiminta-alueensa. Toimenpiteitä suunnitellaan ja toteutetaan kuntien kanssa yhteisesti. Lahden kaupungin maankäytöllä ja elinkeinopalveluilla on LADECin kanssa säännölliset tapaamiset, joissa päätetään toimenpiteet kulloisistakin Lahtea koskevista sijoittumisneuvotteluista sekä kartoitetaan uusia mahdollisia asiakkaita.

Lahden seudun markkinoinnissa potentiaalisille sijoittuville yrityksille on tällä hetkellä kolme keskeistä painopistettä:

(1) seudun logistinen sijainti ja erinomaiset yhteydet;

(2) ympäristöpääkaupunki ja siihen liittyvä osaaminen; sekä

(3) yhteistyömahdollisuudet LUT-yliopiston sekä muiden korkeakoulujen ja oppilaitosten kanssa.

Nämä kolme teemaa painottuvat niin markkinoinnissa ja myyntityössä kuin sijoittumisneuvotteluissakin, toki huomioiden eri yritysten tarpeet sijaintipaikan suhteen.

Käytännössä yrityshankinnan myyntityötä tehdään kontaktoimalla ja tapaamalla suoraan yrityksiä sekä tapaamalla yrityksiä erilaisissa yritystapahtumissa, -messuilla ja -verkostoissa. Normaali vuosina näitä kasvokkaisia tapaamisia on useita satoja. Markkinointia tehdään tällä hetkellä pääosin kohdennetusti (esim. toimialan tai maantieteellisen sijainnin mukaan) muun muassa uutiskirjeiden, artikkelien ja sosiaalisen median kautta. Lisäksi pidetään aktiivista yhteyttä esimerkiksi konsultteihin, jotka kartoittavat toimeksiantoina sijoittumispaikkoja yrityksille. Varsinaisessa sijoittumisprosessissa LADECin sijoittumispalvelu auttaa kokonaisvaltaisesti, tavoitteena tehdä sekä sijoittumispäätös että itse sijoittuminen mahdollisimman helpoksi.

Suuret, kansainväliset investointihankkeet tulevat Suomeen tyypillisesti Business Finlandiin kuuluvan, kansainvälisten investointien hankintaa tekevän Invest in Finland (IIF) -organisaation kautta. LADEC on viime aikoina tiivistänyt yhteistyötä IIF:n kanssa, mikä on näkynyt myös Lahden seudulle tulleiden kansainvälisten sijoittumistiedustelujen määrässä. Lahdella on myös suoria kansainvälisiä yhteyksiä, joita pystytään hyödyntämään mahdollisten investointihankkeiden tunnistamisessa.

Lahden sijainti erinomaisine yhteyksineen on tärkeä etu erityisesti sellaiselle liiketoiminnalle, jossa kuljetusten osuus on huomattava. Tällaisia ovat mm. logistiikan ja kaupan palvelut, joita alueella on runsaasti, sekä

esimerkiksi betoniteollisuus. Näiden toimialojen osalta on huomattava myös se, että niillä on paljon työtehtäviä, joihin usein riittää matalampi koulutustaso. Lisäksi tällaisten toimialojen työllistävä vaikutus näkyy positiivisena nimenomaan Lahden kaltaisen matalan koulutustason alueen työllisyydessä. Kaupan logistiikan alalla Lahteen on ilmoitettukin merkittävästä investoinnista.

Lahden seudun asemaa em. toimialojen sijoittumispaikkana parantaisi vielä entisestään, mikäli alueella olisi laaja yritysalue, johon olisi raideyhteys. Tiukkenevat päästömääräykset nostavat perinteisten kuljetusten hintoja ja näin ollen heikentävät suomalaisten yritysten kustannuskilpailukykyä varsinkin vientiteollisuuden näkökulmasta. Raideliikenteen päästöt ovat alemmat kuin maantie- ja laivakuljetusten ja näin ollen raideyhteyden kautta pystyttäisiin tukemaan ensitäkin tehokkaampaa, ympäristöystävällisempää ja vastuullisempaa liiketoimintaa alueella. Varsinkin isojen yritysten sijoittumispäätöksissä ympäristö- ja vastuullisuusnäkökulmat painavat entistä enemmän ja tässä Lahden seudulla on suuri potentiaali.

2) Millä tavoin Lahti on pyrkinyt saamaan alueelleen energiatalouden uusinvestointeja, kuten bioenergiatehtaita, aurinkovoimaloita ja tietoliikenteen aluekeskuksia?

Kuten edellä mainittu, Lahti Energia on tehnyt huomattavat investoinnit, joiden kautta on ollut mahdollista lisätä myös yksityistä liiketoimintaa ja investointeja. Esimerkiksi Lahti Energian voimalaitoksen vieressä on iso yksityinen raaka-ainetoimittaja. Bioenergian osalta todettakoon, että energiatarve, raaka-aineen saatavuus ja kuljetusetäisyydet määrittelevät pitkälti onko liiketoiminnalle edellytyksiä. Tämän johdosta mm. seudun

uusi kierrätyskeskusinvestointi, jota parhaillaan kaavoitetaan Hollolaan, on merkittävä tekijä tämän tyyppisen liiketoiminnan sijoittumisen kannalta.

Aurinkovoimalat ovat pääsääntöisesti kokoluokaltaan sellaisia, joita investoidaan mm. kaupan ja teollisuuden toimitilojen katoille. Lahden kaupungin kaavoitus sallii tämän tyyppiset investoinnit varsin laajasti ja tällaisia on toteutettu viime vuosina jonkin verran. Määrä todennäköisesti lisääntyy, kun aurinkokennojen hinnat laskevat ja hyötysuhteet paranevat koko ajan.

Suuren mittakaavan datakeskuksia ei alueella juurikaan ole ja pienemmät soveltuvat sijoitettavaksi olemassa olevaan rakennuskantaan. Suurempien osalta monesti haasteeksi tulee riittävä jäähdytysveden määrä ja/tai hukkalämmön hyödyntäminen. Tästä syystä sijaintipaikkana on usein esim. käytöstä poistettu prosessiteollisuuden tuotantolaitos, jossa vaadittava infra on monesti jo olemassa.

3) Millä tavoin Lahti on pyrkinyt yrityshankinnan markkinoinnissaan hyödyntämään LUT-yliopistoa ja sen kanssa yhteistoiminnassa toimivaa ammattikorkeakoulua, jotka keskittyvät osin ympäristötalouden koulutus- ja tutkimustoimintaan?

4) Millä tavoin tähän mennessä Lahti on pyrkinyt hyödyntämään yrityshankinnan markkinoinnissaan vuoden 2021 Euroopan ympäristöpääkaupungin asemaansa?

Kuten aiemmin todettu, ympäristöpääkaupungin saama julkisuus on lisännyt selvästi kiinnostusta Lahtea kohtaan varsinkin vastuullisuusnäkökulmasta. Erinomainen esimerkki Lahden vetovoimasta ympäristötalouden osalta on sähköisen liikenteen klusteri, jossa myös alueen korkeakoulut ovat kiinteästi mukana. Sähköisen liikenteen teeman ympärille ollaan Lahdessa valmistelemassa myös tutkimustoimintaa ja

paikallinen teknologiayritys on kesällä ilmoittanut merkittävästä investoinnista sekä työpaikkojen lisäämisestä alueella. Myös alueen ulkopuolisia yrityksiä klusteri on kiinnostanut huomattavasti ja joitakin sijoittumisneuvotteluita on käynnissä sen osalta.

Sijoittumisneuvotteluissa on tullut esille myös se, että yliopisto on tunnistettu ja sen tuomat mahdollisuudet sekä tutkimuksen että osaavan työvoiman saamisen mahdollistajana ovat nostaneet Lahden kiinnostavuutta yrityksille. Tutkimus- ja tuotekehitystoiminta ovat elintärkeä osa yritysten ydinliiketoiminnan kehittämistä ja siten yrityksen kilpailukyvyn edellytys suhteessa kilpailijoihin. Sekä LUT-yliopiston että LAB-ammattikorkeakoulun tarjonta ja mahdollisuudet ovat aina esillä sekä Lahden seudun markkinointiaineistossa että yksittäisissä sijoittumistarjouksissa. Joissakin tapauksissa yliopiston tai ammattikorkeakoulun edustaja osallistuu jo sijoittumisneuvotteluihin yrityksen kanssa.

Tärkeäksi kehittämiskohteeksi on neuvotteluissa tunnistettu sellainen tutkimus- ja tuotekehitysinfrastruktuuri (esimerkiksi laboratoriot), joita yritys pystyy käyttämään omassa tuotekehityksessään yhteistyössä korkeakoulun kanssa. Tällaisia uusia korkeakoulujen ja yritysten yhteisiä toimintaympäristöjä on jo valmisteilla, ja sijoittumisten/investointien näkökulmasta niiden toteutuminen onkin erittäin toivottavaa.

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:

“Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin. Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä

valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä.”

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote Lasse Koskinen

Liitteet

Lasse Koskisen valtuustokysymys 9.6.2021

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 112

Talouden ja toiminnan seurantaraportti 1.1. - 30.6.2021

807/02.00.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Talousjohtaja Tiina Mörsky, puh. 050 383 6502

Controller Maija Laine, puh. 044 716 1433

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-30.6.2021 tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 330

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-30.6.2021 tiedokseen.

Samalla kaupunginhallitus tekee valtuustolle seuraavan ehdotuksen:
"Kaupunginvaltuusto merkitsee Lahden kaupungin talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.-30.6.2021 tiedokseen."

Perusteluosa

Konsernipalvelut on valmistellut talouden ja toiminnan seurantaraportin 1.1.–30.6.2021. Neljännesvuosittain raporttiin liitetään myös Lahti-konsernin välitilinpäättös ja tytäryhteisöjen osavuosisikatsaukset.

Kaupunginvaltuusto merkitsee asian tiedokseen ja lähettää sen edelleen kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: Kv

Kv: -

Liitteet

Talouden ja toiminnan seurantaraportti tammi-kesäkuu2021

Valtuustokysymys Lahden kaupungin omistajaohjauksesta ja kuntalain vastaisesta luototuksesta sekä yksityisen liiketoiminnan rahoittamisesta

5545/00.01.01.04/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Lakimies Satu Heiskari p. 050 559 4032

Rahoituspäällikkö Päivi Väisänen p. 044 716 1428

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki esteellisenä poistui kokoushuoneesta asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi (HL 28.1 §:n 5 kohta). Pöytäkirjanpitäjänä tämän asian osalta toimi kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee perusteluosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Seppo Korhosen Lahden kaupungin omistajaohjauksesta ja kuntalain vastaisesta luototuksesta sekä yksityisen liiketoiminnan rahoittamisesta 19.7.2021 tekemään valtuustokysymykseen ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti jäsen Ratian ja jäsen Aaltosen kannattaman muutosehdotuksen: "Samalla kaupunginhallitus päättää, että konserni- ja tilajaosto valmistelee kaupunginhallitusta varten selvityksen, mitkä ovat olleet Lahti Events Oy:n tähänastiset kustannukset tapahtumajärjestelyistä Kymiring Oy:n kanssa ja laatii riskianalyysin niistä tulevista mahdollisista tapahtumista, joihin Lahti Events Oy on mahdollisesti sitoutunut KymiRing Oy:n tai jonkun muun yhtiön/yhteisön kanssa."

Merkittiin pöytäkirjaan, että kaupunginsihteeri Janne Mäki ilmoitti esteellisyytensä (HL 28.1 § 5 kohta) ja poistui asian käsittelyn ajaksi. Pöytäkirjanpitäjänä tämän asian osalta toimi kaupunginlakimies Pekka Virkkunen.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

"Kaupunginvaltuusto merkitsee perusteluosan tiedoksi vastauksena valtuutettu Seppo Korhosen Lahden kaupungin omistajaohjauksesta ja kuntalain vastaisesta luototuksesta sekä yksityisen liiketoiminnan rahoittamisesta 19.7.2021 tekemään valtuustokysymykseen ja toteaa kysymyksen loppuun käsitellyksi."

Perusteluosa

Lahti Events Oy:lle myönnetty pitkäaikainen laina

Valtuustokysymyksessä on käsitelty kaupunginjohtajan 22.11.2019 tekemää viranhaltijapäätöstä 2,8 milj. euron pitkäaikaisesta lainasta Lahti Events Oy:lle. Päätöksen taustasta ja perusteista voidaan todeta seuraavaa:

Lahti Events Oy perustettiin Lahden vuoden 2017 hiihdon MM-kisojen järjestämiseen kuuluvien tehtävien hoitamista varten. Suomen Hiihtoliitolla (SHL) oli taloudellinen vastuu kisoista kokonaisuudessaan ja riskiä haluttiin rajata keskittämällä tapahtuman järjestäminen yhteen yhtiöön.

Lahti Events Oy:lle aiheutui hiihdon MM-kisojen sekä yhdistetyn MC-kisojen järjestämisestä SHL:n korvattaviin kuuluvia tappioita. Näistä muodostuneiden saatavien maksujärjestelyistä sovittiin yhtiön ja SHL:n välisillä 15 vuoden maksuaikasopimuksilla, yhteensä noin 2,8 milj. euroa. Koska Lahti Events Oy:n tuli suorittaa SHL:n maksamaa järjestelykorvausta Lahden kaupungille noin 0,9 milj. euroa, Lahden kaupungin ja yhtiön välillä solmittiin ehdoiltaan vastaava maksuaikasopimus, kuitenkin niin, että sopimusaika oli kuusi vuotta.

SHL:n kanssa tehtyjen maksujärjestelyjen johdosta Lahti Events Oy:n maksuvalmius turvattiin kaupungin myöntämällä 1,2 milj. euron luottolimiitin korotuksella 11.12.2017. Kaupungin rahoitusperiaatteiden mukaisesti luottolimiitti myönnetään ensisijaisesti maksuvalmiuden turvaamiseen ja käyttöpääomatarvetta varten. Koska tässä tapauksessa taustalla oli pitkäaikaisen saatavan rahoitus, luottolimiitti aiottiin myöhemmin korvata yhtiön toimintaedellytyksiä sekä rahoitusasemaa pidemmällä aikavälillä turvaavalla pitkäaikaisella lainalla.

Luottolimiitin korvaaminen tuli ajankohtaiseksi, kun yhtiö päätti käynnistää liiketoimintaa Kymi Ring Oy:n tapahtumajärjestämisessä ja samanaikaisesti

pääomaa oli merkittävästi kiinni maksujärjestelyissä, joista SHL oli jo osoittanut suoriutuvansa sovittua maksuaikataulua noudattaen. Kyse ei siis ollut Kymi Ring Oy:n toiminnan rahoittamisesta, vaan Lahti Events Oy:n luottolimitin korvaamisesta pitkäaikaisella lainalla alkuperäisen tarkoituksen mukaisesti.

Laina myönnettiin konsernin sisäisessä luototuksessa käytössä olleilla tavanomaisilla ehdoilla. Kaupungin tulkinnan mukaan tuolloin voimassa ollut kuntalain 129 §:n 1 momentin kohta "Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vastavakuuksilla" koski lain sanamuotoa vastaten vain takauksille vaadittavia vastavakuuksia, joten sisäisen pankin lainalle ei ollut tarpeen vaatia vakuuksia. Kesällä 2021 voimaantulleessa kuntalain muutoksessa lainkohta on ulotettu koskemaan myös lainalle vaadittavia vakuuksia "Kunnan edut tulee turvata riittävän kattavilla vakuuksilla tai vastavakuuksilla", millä on vaikutuksensa uusien myönnettävien lainojen lainaehtoihin.

Erilliset kysymykset

Mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus ryhtyy luottamushenkilöiden kuntalaissa määräämän tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi ja em. KHO:n ennakkopäätöksen mukaisen menettelyn noudattamiseksi koskien Lahti-konsernin hallussa olevien tytäryhtiöiden tietojen julkisuudesta?

Vastaus:

Kysymys liittyy valtuutetun pyyntöön saada tietoja Lahti Events Oy:n liiketoimintaan kuuluvista sopimuksista. Luottamushenkilöllä on lain mukaan oikeus saada kunnan konsernijohtolta konsernijohtoon hallussa olevia kunnan tytäryhteisöjen toimintaa koskevia tietoja, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

Kaupungilla ei ole hallussaan yhtiön eikä muidenkaan konserniyhtiöiden liiketoimintaan kuuluvia sopimuksia. Yhtiö on yksityisoikeudellinen oikeushenkilö, joka määrää toiminnastaan itsenäisesti, ja omistajan tietojensaantioikeus on osakeyhtiölaissa muutenkin rajattu. Toisin kuin valtuustokysymyksen perusteluosiossa on esitetty, kaupungin tytäryhtiöt eivät tee sopimuksia tai muita oikeustoimia kaupungin nimissä, vaan omissa nimissään.

Minkä suuruisen ennakkomaksun Lahti Events Oy on maksanut KymiRing Oy:lle MotoGP-tapahtuman aikaisena aluevuokrana, onko ennakkomaksulle saatu turvaavat vakuudet, saadaanko sille laina-ajaksi katsottavalta ajalta käypää korkoa ja onko yhtiön toimesta ryhdytty tapahtuman peruuntumisen vuoksi ennakkomaksun takaisinperintään?

Vastaus:

Kysymys koskee Lahti Events Oy:n liiketoimintaa; vastaus on sama kuin edellisessä kohdassa.

Jos ennakkomaksun maksamisessa, maksuehdoissa ja takaisinperinnässä on Lahti Events Oy:n toimesta menetelty virheellisesti ja kaupungin etua vahingoittavalla tavalla, mihin omistajaohjauksellisiin ja/tai muihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus ryhtyy tilanteen korjaamiseksi ja kaupungin etujen turvaamiseksi?

Vastaus:

Sen lisäksi, mitä edellisissä kohdissa on vastattu, kaupunginhallitus toteaa seuraavaa:

Kysymyksen perusteluosiossa on viitattu kuntalain 46 §:ään ja tummennettu siitä eräitä kohtia ("Omistajaohjauksella tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla kunta omistajana tai jäsenenä myötävaikuttaa yhtiön ja

muun yhteisön hallintoon ja toimintaan. Toimenpiteet voivat liittyä ainakin perustamissopimukseen, yhtiöjärjestysmääräyksiin, **muihin sopimuksiin**, henkilövalintoihin, ohjeiden antamiseen kuntaa eri yhteisöissä edustaville henkilöille sekä muuhun **kunnan määräysvallan** käyttöön”).

Kysymyksenasettelu ja em. tummennukset antavat olettaa säännöksen tulleen ymmärretyksi niin, että kunta voisi omistajana käyttää määräysvaltaa mihin tahansa tytäryhteisöä koskeviin sopimuksiin, esimerkiksi niihin, joita tytäryhteisö tekee liiketoimintansa piirissä. Muilla sopimuksilla lainsäätävä tarkoittaa kuitenkin tytäryhteisölle asetettuja tavoitteita ilmaisevia omistajan sopimuksia, kuten osakassopimuksia.

Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä omistajaohjauksen sisältöä selvennetään näin: Kunnan osallistumisella jonkin yhteisön toimintaan perustajana, omistajana tai jäsenenä tulee aina olla jokin tietoinen tarkoitus ja tavoite. Näiden tavoitteiden tulee puolestaan perustua kuntastrategiaan. Yhtiöjärjestykseen tai sitä vastaavaan asiakirjaan sekä perustamissopimukseen ja yhtiöiden osalta mahdolliseen osakassopimukseen on perusteltua ottaa näitä kunnan tavoitteita ja toimintaperiaatteita tukevia määräyksiä. Yhteisön päätösvaltaa käyttää kuitenkin aina sen oma, kutakin organisoitumismuotoa koskeva, erityislainsäädännössä säädelty toimielin. Kunta ei siis voi puuttua yhteisön oman toimielimen yksittäiseen päätökseen tai tehdä päätöstä suoraan sen puolesta. Kunta ei myöskään voi omistajana suoraan puuttua yhteisön toimivalle johdolle kuuluviin, yksittäisiin, operatiivisiin päätöksiin eikä siten hämärtää omistajan ja omistuksen kohteena olevan yhteisön toimivan johdon välisiä vastuusuhteita. Mikäli kunta omistajana on tyytymätön yhteisön hallitukseen toimintaan ja päätöksentekoon, käytettävissä ovat osakeyhtiölainsäädännön tarjoamat keinot, kuten yhteisön hallituksen vaihtaminen.

Mihin toimenpiteisiin kaupunginhallitus ryhtyy kaupunginjohtajan viranhaltijapäätöksen (22.11.2019/107 §) hallintosäännön vastaisen menettelyn oikaisemiseksi ja Lahti Events Oy:n 2,8 miljoonan euron pitkäaikaisluoton perumiseksi?

Vastaus:

Perusteluosiosta ilmenee, että kysymyksen tekijä katsoo konsernipalvelujohtajan toimineen kaksoisroolissa tehdessään päätöksen kaupunginjohtajan varamiehenä. Hallintosäännön kaupunginhallitusta ja konsernihallintoa koskevassa toimivaltataulukossa on kaupunginjohtajalle annettu oikeus päättää konsernipalvelujohtajan esittelystä lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen sekä luottolimiittien myöntäminen kaupungin määräysvallassa olevalle yhteisölle, säätiölle ja liikelaitokselle kaupunginvaltuuston hyväksymissä rajoissa ja kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Kunnallisessa päätöksenteossa viranhaltijapäätöksiä ei tavanomaisesti tehdä esittelystä eikä poikkeuksellisen määräyksen ottamisella hallintosääntöön ole tarkoitettukaan valtion päällikkövirastojen kaltaista päätöksentekomenettelyä esittelijän vastuineen. Tämä ilmenee lyhyt- ja pitkäaikaisten lainojen sekä luottolimiittien myöntämisestä tytäryhteisölle koskevien kaupunginjohtajan päätösten muodosta, josta puuttuvat esittelijän päätösehdotus ja allekirjoitus sekä pöytäkirjan tarkastaminen. Oikeudellisesti esittelijän vastuun sijasta on kysymys valmistelijan vastuusta, minkä voi havaita myös päätösten perusteluissa käytetystä ilmaisusta "konsernipalvelut esittää, että". Konsernipalvelujohtajan rooli päätöksenteossa liittyy yksinomaan pyrkimykseen varmistua siitä, että talouteen ja lainanantoon liittyvät riskit tulevat päätöstä tehtäessä kattavasti arvioiduiksi, eikä kunnallishallinnossa muutoinkaan sovelleta ns.

toisen asteen jääviä, joten osallistuminen saman asian käsittelyyn sen eri vaiheissa ei aiheuta esteellisyyttä. Asiassa ei ole menetelty hallintosäännön, lain tai hyvän hallintotavan vastaisesti.

Onko Lahti Events Oy menetellyt KymiRingin Oy:lle maksetun ennakkomaksun osalta Lahti-konsernin konserniohjeen mukaisesti ja pyytänyt kaupunginjohtajalta dokumentoidun lausunnon tällaisesta taloudellisesta merkitykseltään vaikuttavasta asiasta ja jos on, niin millaisesta dokumentista on kysymys?

Vastaus:

Konserniohjeen mukaan tytäryhteisön on pyydettävä dokumentoitu lausunto kaupunginjohtajalta etukäteen ennen päättävien elintensä päätöksentekoa asioissa, joilla saattaa olla merkittävä vaikutus tytäryhteisön, Lahden kaupungin tai Lahti-konsernin toimintaan tai taloudelliseen asemaan tai vastuuseen taikka joilla saattaa olla erityistä periaatteellista merkitystä.

Lausuntoa ei ole tarpeen pyytää operatiiviseen toimintaan kuuluvissa, ei-merkittävissä asioissa, eikä yhtiö ole sitä myöskään pyytänyt. Aluevuokran suorittaminen osin tai kokonaan ennakkoon on alalle tyypillinen tapa, johon liittyy maksun palauttaminen, mikäli tapahtuma ei toteudu.

Tavanmukainen maksun ajankohta merkitsee, että maksun suorittamista on voitu arvioida huomioiden tapahtuman järjestämiseen yleensä liittyvät riskit ilman tietoa maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutuksista.

Jos Lahti Events Oy:n johto on ennen ennakkomaksun maksamista koskevaa päätöksentekoa laiminlyönyt em. kaupunginjohtajan dokumentoidun lausunnon pyytämisen, niin ryhtyykö se omistajaohjauksellisiin toimiin yhtiön johdon saattamiseksi vastuuseen lain ja/tai säännösten vastaisesta toiminnasta?

Vastaus:

Vastaus on sama kuin edellisessä kohdassa.

Onko kaupunginjohtaja hoitanut virkavastuunsa mukaisesti hänelle hallintosäännössä ja konserniohjeessa annetun tehtävän Lahti Events Oy:n seurannasta ja valvonnasta?

Vastaus:

Kysymyksellä viitataan perusteluosiossa otsikon "Kaupunginjohtaja Pekka Timosen menettely ja vastuut" alla esitettyyn. Lahti Events Oy:n seuranta- ja valvontavastuun todetaan olevan kaupunginjohtajalla, jonka täytyy sen vuoksi olla hyvin perillä yhtiön asioista. Kysyjä katsoo kaupunginjohtajan tästä huolimatta esittäneen kaupunginvaltuuston 10.5.2021 kokouksessa ristiriitaista ja osin harhaanjohtavaakin tietoa väittämällä, ettei MotoGP 2021 tapahtumaa ole peruttu, vaan siirretty, vaikka 14.5.2021 julkaistun tapahtuman virallisen tiedotteen mukaan tapahtuma on peruttu.

Kaupunginvaltuuston kokouksen ajankohtana 10.5.2021 vuoden 2020 MotoGP -tapahtuma oli siirretty vuoteen 2021. Tieto vuoden 2021 tapahtuman peruuntumisesta annettiin oikeuksien haltijan ja järjestäjän toimesta vasta 14.5.2021.

Tapahtumajärjestämisessä ja MotoGP:n yhteydessä termien siirto ja peruutus ero liittyy lipunostajan asemaan. Tapahtuma on siirtynyt mikäli tapahtumaan jo ostettu lippu käy sellaisenaan mahdollisessa uudessa ajankohdassa järjestettävässä tapahtumassa. Tapahtuma on peruttu mikäli näin ei ole. MotoGP:n virallisessa tiedotteessa ilmoitetaan, että liput palautetaan kaikille lipun ostaneille, ja todetaan ettei vuodeksi 2020 tai 2021 ostettu tapahtumalippu oikeuta pääsyä vuoden 2022 tapahtumaan.

MotoGP -tapahtuman järjestämisestä on solmittu ratayhtiön ja oikeuksien haltijan välille sopimus vuosille 2022 – 2026.

Kaupunginhallitus ei näe kaupunginjohtajan menettelyssä moitittavaa eikä kysyjän esittämää yhteyttä Lahti Events Oy:n seurannan ja valvonnan hoitamiseen.

Näkeekö kaupunginhallitus nyt esille nousseiden mahdollisten väärinkäytösten ja/tai laiminlyöntien johdosta ongelmalliseksi kaupungin talousarviopäätöksissä kaupunginjohtajalle myönnettyt 120 miljoonaan euroon ulottuvat valtuudet lyhyt- ja pitkäaikaisuuden myöntämisestä kaupungin määräysvallassa oleville yhteisöille ja säätiöille ja tuleeko se esittämään näiden valtuuksien poistamista ja/tai siirtämistä kaupunginhallitukselle?

Vastaus:

Kaupunginhallitus ei katso asiassa tapahtuneen väärinkäytöksiä ja/tai laiminlyöntejä eikä näe tarvetta muuttaa olemassa olevaa järjestelyä.

Ryhtyykö kaupunginhallitus toimenpiteisiin, jolla kaupunginhallituksen jaostojen ja viranhaltijapäätökset tehdään kaupunginhallituksessa näkyväksi ottamalla ne kukin omana asianaan esityslistalle, jolloin sillä on paremmat edellytykset päättää asiakohtaisesti mahdollisen otto-oikeuden käyttämisestä?

Vastaus:

Kaikkien päätettyjen asioiden avaaminen uudestaan kaupunginhallituksen listalla merkitsisi moninkertaista päätöksentekoa, mikä ei ole kaupunginhallituksen näkemyksen mukaan tarkoituksenmukaista.

Näkeekö kaupunginhallitus ruotsalaiselle sijoittajalle tapahtuneen Paavolan kampuksen n. 100 miljoonan euron järjestelyn valossa tarpeelliseksi vahvistaa demokraattista päätöksentekoa sekä -valvontaa ja muuttaa kaupungin hallintosääntöä siten, että merkittävämmät eli yhden miljoonan euron ja sitä arvokkaammat päätökset kaupungin irtaimen- ja kiinteän omaisuuden sekä palvelujen luovuttamisesta vaatii kaupunginhallituksen tai sen jaoston sijaan kaupunginvaltuuston hyväksynnän?

Vastaus:

Päätös on tehty kaupunginvaltuuston hyväksymän voimassa olleen hallintosäännön mukaisesti.

--

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 10 §:
"Valtuutettu voi tehdä kaupunginhallitukselle osoitetun kirjallisen kysymyksen kunnan toimintaa, hallintoa tai talouden hoitoa koskevasta asiasta. Kysymys on toimitettava kirjallisena konsernipalveluihin.

Kaupunginhallituksen on vastattava kysymykseen viimeistään siinä valtuuston kokouksessa, joka ensiksi pidetään kuuden viikon kuluttua kysymyksen saapumisesta, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu antaa.

Vastaus tai ilmoitus on merkittävä tiedoksi. Jos kysymystä käsiteltäessä tehdään ehdotus tilapäisen valiokunnan asettamisesta tutkimaan kysymyksessä tarkoitettua asiaa, valtuuston on päätettävä tästä. Muuta päätöstä ei kysymyksen johdosta saa tehdä."

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

nro 7

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: -

Liitteet

Valtuustokysymys 19.7.2021

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Lahden kaupunki, Kaupunginvaltuusto, 13.09.2021

§ 114

Vastauksen antaminen kaupunginvaltuustolle tarkastuslautakunnan vuoden 2020 arviointikertomuksen johdosta

336/00.04.00.01/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Sivistysjohtaja Tiina Granqvist, p. 050 383 6574

Talousjohtaja Tiina Mörsky, p. 050 383 6502

Rahoituspäällikkö Päivi Väisänen, p. 044 716 1428

Konserniohjauksen päällikkö Veli-Pekka Ignatius, p. 044 716 1895

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee kaupunginhallituksen antaman selvityksen tiedokseen.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 30.08.2021

§ 333

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus antaa tarkastuslautakunnan vuodelta 2020 hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen johdosta vastauksenaan kaupunginvaltuustolle jäljempänä perusteluosassa esitetyn. Samalla kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto merkitsee kaupunginhallituksen antaman selvityksen tiedokseen.”

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto päätti 10.5.2021 § 61 tarkastuslautakunnan ehdotuksen mukaisesti

1) merkitä tiedokseen tarkastuslautakunnan 3.5.2021/38 § hyväksymän Lahden kaupungin arviointikertomuksen vuodelta 2020,

2) kehottaa kaupunginhallitusta ryhtymään toimenpiteisiin seuraavien tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa esitettyjen asioiden osaltasekä ilmoittamaan niistä kaupunginvaltuustolle 13.9.2021 mennessä:

- Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia. Miten tästä veloitteesta ja työnjaon koordinoinnista Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa huolehditaan jatkossa, kun osallisuuden ja hyvinvoinnin vastuualue on päätetty lakkauttaa.

- Miten aiotaan kehittää talousarvion toiminnallisia tavoitteita, jotta ne kuvaisivat paremmin kaupungin tuottamia ydinpalveluja

- Selvitetään, onko sisäisen pankin toiminnan jatkamiselle enää edellytyksiä sekä lain edellyttämien vakuuksien vaatiminen tytäryhteisöiltä. Lisäksi on selvitettävä, onko konsernitililimiittien vielä nostamatta oleviin osuuksiin vaadittava lain edellyttämät vakuudet.

- Selvitetään konserniohjeiden täsmentämistarpeet kuntakonsernin kokonaisedun, tytäryhteisöjen tasapuolisen kohtelun ja niiden pidemmän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Lausuntopyynnön 1. kohta:

Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia. Miten tästä veloitteesta ja työnjaon koordinoinnista Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän kanssa huolehditaan jatkossa, kun osallisuuden ja hyvinvoinnin vastuualue on päätetty lakkauttaa.

Sivistyspalvelut:

Hallintosäätömuutosten myötä 1.6.2021 alkaen osallisuuden ja hyvinvoinnin vastuualueen tehtäviä siirtyi sivistyksen palvelualueen osallisuuden ja tiedon vastuualueelle. Uuden hyvinvoinnin ja vapaa-ajan lautakunnan tehtänä on mm. vastata kaupungin hyvinvoinnin tilan selvittämisestä ja seurannasta, hyvinvointikertomuksen valmistelusta, kuntalaisten osallisuuden kehittämisestä ja seurannasta sekä edistää kaupungin vuorovaikutteista ja asiakaslähtöistä toimintaa ja yhteisöllisyyttä, päättää määrärahojensa puitteissa järjestöjen ja yhdistysten toiminta-avustuksista hyvinvoinnin-, terveyden edistämisen ja osallisuuden lisäämisen käyttötarkoituksiin sekä toimia ehkäisevän työn lain edellyttämänä toimielimenä.

Uusi osallisuuden ja hyvinvoinnin palveluyksikkö toimii osallisuuden ja tiedon vastuualueella. Palveluyksikön tehtävänä on koordinoida hyvinvoinnin, terveyden, ehkäisevän työn ja osallisuuden edistämistyötä kaupungissa sekä yhteensovittaa toimia muiden toimijoiden kanssa. Palveluyksikkö vastaa sosiaali- ja terveystieteiden edunvalvonnasta ja

ohjauksesta ja sidosryhmäsuhteista sekä järjestö- ja yhdistysyhteistyöstä palveluyksikön osalta.

Vuonna 2020 hyväksytyt maakunnalliset hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kärjet (hyte-kärjet) 2020 – 2025 (Mielen hyvinvointi, Osallisuus ja yhteisöllisyys, Arjen turvallisuus, Päihteettömyys ja terveelliset elintavat) on valmisteltu yhteistyössä hyvinvointikuntayhtymän kanssa. Hyte-kärkien pohjalta eri yhteistyöverkostoissa on valmisteltu kuntien ja Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän väliseen palvelusopimukseen liittyvä hyte-liite.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämistyötä jatketaan seudullisissa yhteistyöverkostoissa (hyvinvointikoordinaattoreiden verkosto, ehkäisevä työn verkosto, LAPE-yhteistyöryhmä, maahanmuutto ja kotouttamisen verkosto, ravitsemusterveyden edistämisen verkosto ja työllisyyden hoidon verkosto), joihin osallistutaan kaupungin eri palvelualueilta.

Alueellinen hyvinvointikoordinaattori ja Päijät-Hämeen liiton hyvinvointipäällikkö kuuluvat asiantuntijajäseninä Lahden kaupungin hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmään.

Osallisuuden ja hyvinvoinnin palveluyksikkö kutsuu hyvinvointiyhtymän eri toimialat säännöllisesti yhteistyötapaamisiin, joissa käydään läpi taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteumaa sekä muita yhteistyöasioita.

Lausuntopyyynnön 2. kohta:

Miten aiotaan kehittää talousarvion toiminnallisia tavoitteita, jotta ne kuvaisivat paremmin kaupungin tuottamia ydinpalveluja.

Talousoalvelut:

Lahden kaupunginvaltuusto päivitti kaupunkistrategian keväällä 2018. Strategian päivityksen tavoitteena oli vastata toimintaympäristön muutoksiin ja terävöittää linjauksia, joilla kaupunki menestyy pidemmällä aikavälillä. Strategiaa toteutetaan käytännön toimenpiteillä, jotka kirjataan vuosittain talousarvioon ja käyttösuunnitelmiin toiminnallisina tavoitteina eli strategian kärkihankkeina. Organisaation onnistumista ja tuloksellisuutta strategian toteuttamisessa arvioidaan ja seurataan osana toiminnan ja talouden raportointia. Strategian toteutumista seurataan strategisilla mittareilla, jotka on esitelty talousarviokirjan liitteissä.

Toiminnallisten tavoitteiden asettamista on kehitetty niin, että tavoitteet ohjaisivat kaupungin voimassa olevan strategian toteutumista ja kannustaisi palvelualueita yhteistyöhön. Aikaisemmin käytössä olleella tavoitteiden asettamistavalla syntyi suuri määrä toisistaan irrallisia ja epäyhtenäisiä tavoitteita, jotka eivät ohjanneet toimintaa strategian mukaisesti. Nykyisessä mallissa strategiaa toteuttavat toimenpiteet kirjataan vuosittain talousarvioon toiminnallisina tavoitteina. Talousarviokirjaan sisällytetyt toimenpiteet ja tavoitteet tarkennetaan käytännön toimenpiteiksi palvelualueiden käyttösuunnitelmissa, jotka hyväksytään päätöselimisissä toimintavuoden alussa. Toiminnallisten tavoitteiden lisäksi talousarviossa esitetään palveluja kuvaavia toiminnan tunnuslukuja. Tunnusluvut kuvaavat palvelu- ja vastualueiden palvelujen volyyymiä ja asiakastyytyvää ja ne esitetään myös taloussuunnitelmavuosille. Lisäksi talousarviossa esitetään palvelu- ja vastualueen toimintaan ja palvelujen tuottamiseen käytössä olevat talous- ja henkilöstöresurssit sekä toiminnan kustannus per asukas talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosille. Toiminnan tavoitteiden kehittämisessä on

pidetty tärkeänä toiminnan ohjaaminen strategian mukaisesti. Näin ollen talousavion toiminnallisina tavoitteina esitetään strategian kärkihankkeet.

Lahden kaupunki on valmistelemassa vastuullisuusraportoinnin käyttöönottoa. Valmistelun yhteydessä kartoitetaan toimintaa kuvaavat mittarit ja tunnusluvut sekä kehitetään niiden raportointia. Vastuullisuusraportointiin liittyvän kartoitustyön tavoitteena on valmistua vuoden 2021 loppuun mennessä.

Lahden kaupungin strategian päivitys aloitetaan syksyllä 2021.

Lausuntopyynnön 3. kohta:

Selvitetään, onko sisäisen pankin toiminnan jatkamiselle enää edellytyksiä sekä lain edellyttämien vakuuksien vaatiminen tytäryhteisöiltä. Lisäksi on selvitettävä, onko konsernitililimiittien vielä nostamatta oleviin osuuksiin vaadittava lain edellyttämät vakuudet.

Talousoalvelut:

A) Selvitetään, onko sisäisen pankin toiminnan jatkamiselle enää edellytyksiä

Kunnan toiminta

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain tai kuntalain tarkoittama määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö ja kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Myös kunnan määräysvallassa olevat säätiöt kuuluvat kuntakonserniin. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien

yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Omistamisen periaatteet

Kuntastrategiaan sisältyvässä omistajapolitiikassa määritetään, missä kunnan on pitkällä tähtäimellä perusteltua olla omistajana ja sijoittajana ja mitä kunta omistajuudella tavoittelee sekä asetetaan kriteerit, joilla arvioidaan omistuksen vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta.

Omistajaohjauksen käytännön toteuttamista ohjaavat omistajaohjauksen periaatteet. Kuntaliiton antamien konserniohjeen laatimista koskevien suositusten mukaan konserniohje on laadittava kunkin kuntakonsernin tarpeista lähtien.

Lahti- konsernin konserniohjeessa on määritelty omistamisen keskeiset periaatteet. Niiden mukaan Kaupungin rooli omistajana on aktiivinen. Kaupunki on kiinnostunut tyttäristään, haluaa auttaa tytäryhteisöjä menestymään sekä turvaa edellytykset näiden joustavaan operatiiviseen toimintaan. Omistajapolitiikan ja tytäryhteisöjen tavoitteena on edistää konsernin kokonaisedun toteutumista (Lahti-konsernin konserniohje KV 25.1.2021 § 10).

Sisäisen pankin periaatteet ja tavoitteet

Kuntaliiton antaman, konserniohjetta koskevan suosituksen mukaan kunta ratkaisee itse, mitä palveluja se järjestää keskitetysti konsernin sisäisinä palveluina. Tällaisia palveluja ovat esimerkiksi rahoitus- ja sijoitustoiminta

(ml. konsernitilijärjestelmä), maksuliikenteen hoito, hankinnat, vakuuttaminen, henkilöstöhallinto, taloushallinto ja tietohallinto. Saman suosituksen mukaan kuntakonsernin lainanoton koordinointi, maksuvalmiuden ylläpitäminen ja kassavarojen sijoittaminen voidaan toteuttaa eri tavoin. Konsernin keskitettyjen toimintojen järjestämisen periaatteista ja toimintavoista on perusteltua ohjeistaa konserniohjeessa. Lahti-konsernin konserniohjeessa edellytetään, että tytäryhteisön on noudatettava kaupunginvaltuuston hyväksymiä Lahden kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteita (KV 16.5.2016 § 42).

Kaupunginhallitus päätti 13.3.2000 (§ 234) kaupungin keskitetyn rahoitushallinnon eli ns. sisäisen pankin toiminnan aloittamisesta Lahti-konsernissa. Lahdessa sisäisen pankin toimintakokonaisuus muodostuu seuraavien sijoitus- ja rahoitustoiminnan tehtävien hoidosta: sisäinen antolainaus, sisäinen ottolainaus eli kaupungin vastaanottamat talletukset, kaupunkikonsernin maksuvalmiuden ja kassanhallinnan hoito sekä konsernin rahoitusriskien hallinta. Sisäisen pankin asiakkaita ovat kaupungin suoraan tai välillisesti omistamat yhteisöt tai muut Lahden kaupungin määräysvallassa olevat yhteisöt tai säätiöt (jäljempänä näitä kaikkia kutsutaan nimellä tytäryhteisöt).

Sisäisen pankin toiminnan tarkoituksena on turvata kaupunkikonsernin maksuvalmius kaikissa tilanteissa mahdollisimman edullisesti, taata tytäryhtiöiden rahoituksen saatavuus, varmistaa saavutetun rahoitusaseman säilyminen sekä vastata konsernin rahoitusriskien hallinnasta.

Toiminnan tavoitteena on tasapainottaa kaupunkikonsernin sisäinen rahan tarve ja rahan tarjonta, alentaa konsernin rahoituskustannuksia sekä lisätä sijoitustuottoja. Rahoitusriskien hallinnan tavoitteena on koordinoida ja keskitetysti hallita kaupunkikonsernissa esiintyviä rahoitusriskejä. Keskitetyn rahoitushallinnon periaatteet ja tavoitteet sisältyvät Lahden kaupungin rahoitus- ja sijoitusperiaatteisiin ja ne ovat pysyneet pääpiirteissään samoina sisäisen pankin perustamisesta lähtien.

Sisäisen pankin toiminnan lähtökohtana on kaupunkikonsernin rahoitusaseman turvaaminen, mikä tukee kaupungin omistamisen periaatteita: maksuvalmiuden ja rahoitusaseman säilyttäminen sekä rahoituksen saatavuuden varmistaminen luovat edellytykset tytäryhtiöiden joustavaan operatiiviseen toimintaan ja menestymiseen.

Sisäisen pankin toimintamallilla saavutettavia hyötyjä

Keskitetyn rahoitushallinnon tarkoituksena on ollut saavuttaa koko kaupunkikonsernin edun mukaisia taloudellisia ja toiminnallisia hyötyjä. Sisäiselle pankille asetetut odotukset ovat liittyneet saavutettaviin skaalaetuihin, jotka ovat mahdollisia suurilla euromääräisillä volyymeillä. Kaupungille on ollut edullista hankkia rahoitusta rahoitusmarkkinoilta suuremmissa kertaerissä ja välittää rahoitusta edelleen tytäryhteisöilleen. Vastaavasti suuremmat euromäärät sijoitustoiminnassa ovat mahdollistaneet paremmat sijoitustuotot tai joidenkin sijoituskohteiden saatavuuden. Konsernitasolla rahoituskustannuksia on alentanut se, ettei kaupunki ei ole vaatinut vakuuksia antolainoilleen eikä rahoitustoiminnasta ole peritty erillisiä palvelumaksuja antolainojen kiinteän rahoitusmarginaalin lisäksi.

Omistajan sitoutuessa turvaamaan tytäryhteisöjen rahoituksen ja tukemaan investointitoimintaa, luottamus rahoituksen järjestymiseen kasvaa. Tämä antaa tytäryhteisöille mahdollisuuden keskittyä liiketoimintaan ja nopeuttaa myös investointien toteuttamista, millä on edelleen positiivinen vaikutus kaupungin kehitykseen.

Sisäisen pankin yhtenä tavoitteena on ollut pyrkimys tehokkaampaan kassanhallintaan. Konsernitili on Lahden kaupunkikonsernin keskeinen kassanhallinnan väline, jonka avulla kaupungin ja tytäryhteisöiden kassavarat kootaan yhteen sekä tasapainotetaan konsernin rahan tarpeet ja tarjonta.

Konsernitilijärjestelmässä konsernin varat keskitetään yhdelle pankkitilille. Kaupungilla ja tytäryhteisöillä on jokaisella omat yksikkötilinsä oman maksuliikkeensä hoitoon. Kaupunkikonserni voi lainata tytäryhtiön yksikkötilin kassavaroja tai tytäryhteisö voi olla velkaa konsernille. Konsernitilijärjestelmän avulla keskitetyt rahavarat mahdollistavat koko konsernin ulkoisen lyhytaikaisen rahoitustarpeen minimoinnin ja kassavarojen tehokkaan käytön optimoinnin. Edellä mainitut konsernitilijärjestelmästä saatavat hyödyt edellyttävät kaikkien merkittävien konserniyhteisöjen mukanaoloa ja rahavarojen sekä maksuliikenteen keskittämistä konsernitilijärjestelmään.

Tytäryhteisöjen lyhytaikaisen käyttöpääoman tarpeen rahoitukseen kaupunki on myöntänyt konsernitiliin liittyviä luottolimiittejä, jotka ovat toimineet tytäryhteisöille joustavina lyhytaikaisen rahoituksen lähteinä.

Jatkossa myös konsernitalilimiittien osalta tulee ottaa huomioon kuntalain 129 §:n säännökset vakuuksista lainaa myönnettäessä.

Sisäisen pankin yhtenä tehtävänä on konsernin rahoitusriskien koordinointi ja keskitetty hallinta. Lahti-konsernissa tytäryhteisöt vastaavat itse rahoitusriskeistään, tekevät päätökset ja toimenpiteet sekä solmivat sopimukset omissa nimissään. Emokaupunki konsultoi, neuvoo ja ohjaa tytäryhteisöjä näissä tehtävissä. Esimerkiksi Lahden kaupungin johdannaissopimukset on tehty ainoastaan kaupungin omaan käyttöön tarkoitettuja lainoja vastaan. Rahoitusriskien hallinnan järjestämisestä on ohjeistettu Lahden kaupungin rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteissa. Keskitetyllä hallinnalla ja raportoinnilla voidaan tasata ja vähentää konsernin rahoitusriskejä ja valvoa kokonaisriskien kehittymistä. Rahoitusriskien hallinta ja siinä käytettävien instrumenttien tuntemus vaatii erityistä asiantuntijuutta ja perehtyneisyyttä.

Sisäisen pankin rutiinit ja käytännöt sekä tytäryhteisöjen raportointi- ja tietojenantovelvoitteet antavat kaupungille mahdollisuuden valvoa tytäryhteisöjen toimintaa, ennakkoon tai aikaisessa vaiheessa reagoida muuttuneisiin tilanteisiin tai hallita rahoituksen käytännön tason riskejä sekä tarvittaessa ryhtyä omistajavastuun edellyttämiin toimenpiteisiin. Keskitetysti järjestetyssä rahoitushallinnossa konsernin rahoitukseen, sijoittamiseen, maksuliikennepalveluihin ja pääomien hallintaan liittyvä kokemus ja osaaminen on keskitetty konsernihallinnon rahoituspalveluyksikköön, missä se on koko konsernin hyödynnettävissä. Yksikkö ei tee tytäryhteisöjen puolesta päätöksiä, mutta ohjaa ja konsultoi näitä edellä mainituissa asioissa.

Sisäisen pankin tytäryhteisöilleen järjestämissä antolainoissa ei ole tähän asti vaadittu vakuuksia. 26.5.2021 voimaantulleessa kuntalain muutoksessa on täsmennetty 129 §:n tekstiä ja Lahti-konsernin sisäisessä antolainauksessa tullaan vaatimaan vakuudet lain edellyttämällä tavalla. Vakuusvaatimus koskee sekä lyhyt- että pitkäaikaisia luottoja sekä luottolimiittejä. (Tarkemmin antolainauksen muutoksista jäljempänä selvityksen kohdassa B ja C.)

Kaupunkikonsernin rahoitusaseman turvaaminen etenkin markkinoiden häiriötilanteissa, jolloin rahoituksen saatavuudessa saattaa olla ongelmia, on ehdottoman tärkeää jatkossakin. Koska kaupunki pystyy tytäryhteisöjään paremmin hankkimaan rahoitusta markkinahäiriöiden aikana, rahoituksen välitys tytäryhteisöille olisi pystyttävä mahdollistamaan lain edellyttämällä tavalla. Näin etenkin silloin, jos keskitetyn rahoitushallinnon tarkoituksena on edelleen konsernin maksuvalmiuden turvaaminen ja tytäryhteisöjen rahoituksen saatavuuden takaaminen.

Rahoituskustannukset ja sijoitustuotot riippuvat korkomarkkinoilla vallitsevasta tilanteesta. Viime vuosina korot ovat olleet negatiiviset eikä kaupunki ole pystynyt sijoittamaan konsernin kassavaroja tuottavasti noudattaen samalla valtuuston hyväksymiä sijoitusperiaatteita. Toisaalta tilanne on ollut suotuisa lainan ottoon liittyvien rahoituskustannusten kannalta. Vallitseva markkinatilanne tai markkinaympäristön muutos ei ole kestävä peruste sille, kuinka konsernin rahoitustoiminnot tulisi järjestää, vaan toimintaa on tarkasteltava kokonaisuutena ja pitkällä aikavälillä.

Pikemminkin markkinaympäristön muutosten tulisi ohjata ja niiden mukaan tulisi tarkentaa lyhyen aikavälin tavoiteasetantaa esimerkiksi vuosittaisessa lainannostosuunnitelmassa, joka sisältää myös sisäisen pankin toiminnot.

Yhteenveto

Edellä on esitelty sisäinen pankin eri toimintoja ja Lahti-konsernissa valittuja toimintatapoja. Sisäinen pankki on pelkkää antolainausta laajempi kokonaisuus. Se on toimintamalli ja kaupungin työväline toteuttaa ja kantaa sille kuuluvia omistajan vastuita. Keskitetysti hoidettuna rahoitushallinto tukee kaupungin määrittämiä omistajuuden periaatteita, palvelee konsernin kokonaisetuja ja tuottaa myös koko konsernille sekä taloudellisia että toiminnallisia hyötyjä. Kuntalain muutos tuo vääjäämättä muutoksen sisäisen pankin antolainauksen toimintaperiaatteisiin ja vakuudet tullaan vaatimaan lain edellyttämällä tavalla. Muutosten myötä sisäinen lainakanta kasvaa jatkossa hillitysti, mutta vastaavasti takausvastuut lisääntyvät.

Mikäli koko antolainaustoiminta haluttaisiin lopettaa, olisi tällöin syytä tarkastella omistamiseen liittyvää kokonaisriskiä, ja arvioida omistamisen periaatteet uudelleen. Lahdella on olemassa olevaa sisäistä lainakantaa noin 405 milj. euroa. Lainojen konvertoiminen ulkoisiksi pankkilainoiksi olisi valtava työ, jonka resurssi- ja kustannusvaikutuksia koko konsernitasolla on vaikea arvioida.

B) sekä lain edellyttämien vakuuksien vaatiminen tytär yhteisöiltä

Konsernipalvelut on kevään aikana valmistellut kaupungille vakuuspolitiikkaa ja päivitettyjä sisäisen pankin toiminnan periaatteita, jotka tullaan esittelemään päätöksentekijöille syksyn kuluessa. Uusien periaatteiden mukaan tytäryhteisöille suositellaan rahoituksen hankkimista ensisijaisesti ulkoiselta rahoittajalta. Jos tytäryhteisö ei saisi rahoitusta järjestettyä ulkoisen rahoittajan kanssa, voisi sisäinen pankki siinä tapauksessa rahoittaa yhteisöä, mikäli se on kaupunkikonsernin kokonaisedun ja omistajastrategian nimissä perusteltua. Kaupunki edellyttää lainoille riittävän kattavat vakuudet. Kaupunki voi edelleenkin antaa ulkoiselle rahoittajalle takauksen tytäryhteisön puolesta. Myös takaukselle vaaditaan lain edellyttämä vastavakuus. Kaupunki voi osallistua tytäryhteisöjen rahoitukseen ja pääomahuoltoon tekemällä sijoituksia oman pääoman eriin, joko osakepääomaan tai vapaan oman pääoman rahastoon. Yhtenä vaihtoehtona on myös pääomalainojen myöntäminen.

Lain riittävän kattavan vakuuden vaatimus johtaa käytännössä tilanteeseen, jossa vakavaraiset yhteisöt pystyvät hankkimaan rahoituksen pankeilta tai muilta rahoittajilta ja heikommassa taloudellisessa tilanteessa olevat yhteisöt turvautuvat sisäiseen pankkiin. Yleensä heikommilla yhteisöillä on lisäksi haasteita vakuuksien tarjoamisessa.

Yhtiömuotoisen tytäryhteisön omistamiseen liittyy riski yhteisön taloudellisesta tilasta ja kehityksestä. Omistajan intressissä ja vastuulla on huolehtia omistamansa tytäryhteisön toimintaedellytyksistä ja elinkelvoinisuudesta. Tähän vastuuseen sisältyy tytäryhteisön

pääomahuollon turvaaminen sekä toiminnan edellyttämä rahoitus ja sitä kautta yhteisön elinvoimaisuuden varmistaminen.

Tulevassa vakuuspolitiikassa määritellään hyväksyttävät vakuuslajit, turvaava ja riittävän kattava vakuus ja vakuusarvot. Luotonantoon liittyvässä päätöksenteossa tullaan selkeämmin ottamaan kantaa kaupungin kykyyn vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä sekä merkittävään taloudelliseen riskiin. Lainoja myöntäessään kaupungin tulee ottaa kaikissa tilanteissa huomioon, että kaupungin myöntämä laina tai takaus ei saa vaarantaa kaupungin kykyä vastata sille laissa säädetyistä tehtävistä. Kaupunki ei saa myöntää lainaa tai takausta, jos siihen sisältyy merkittävä taloudellinen riski. Pysyvän luottoriskien hallinnan työryhmä, luottoboard, arvioi vuosittain tytäryhteisöjen riskit. Arviointia on muutettu ja tarkennettu kevään 2021 aikana.

C) Lisäksi on selvitettävä, onko konsernitalilimiittien vielä nostamatta oleviin osuuksiin vaadittava lain edellyttämät vakuudet

Nostamaton luottolimiitti on lainanantajan velalliselle antama luottolupaus, jolla on enimmäismäärä. Lahti-konsernissa tytäryhteisöllä on mahdollisuus käyttää konserniliiniin liittyvää luottolimiittiä ilman ennakoilmoitusta (pl. erityisen suuret limiitit) oman maksuvalmiutensa vaatiman tilanteen mukaisesti. Luottolimiittien käyttöaste elää päivittäin ja yhtiöittäin. Konsernitalijärjestelmässä yksikkötileillä olevat varat tasaavat päivittäisiä luottotarpeita. Tämä mahdollistaa sen, ettei emokaupungin

tarvitse hankkia rahoitusta erikseen jokaista luottolimiitin käyttäjän tarvitsemaa luoton määrää varten.

Lain edellyttämän vakuuden vaatiminen päivittäin vaihtuvan, käyttämättä tai nostamatta olevan konsernitilin luottolimiitin osuudelle on mahdotonta. Kaupunki tulee ehdottamaan päivitettyissä sisäisen pankin periaatteissa, että tytäryhteisö asettaa vakuuden koko limiitin määrälle. Vakuus vaaditaan vasta lain voimaantulon jälkeen uusille myönnettäville limiiteille tai erääntyville, uusittaville limiiteille.

Lausuntopyynnön 4. kohta:

Selvitetään konserniohjeiden täsmentämistarpeet kuntakonsernin kokonaisedun, tytäryhteisöjen tasapuolisen kohtelun ja niiden pidemmän aikavälin toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Omistajaohjaus:

Kuntalain 47 §:n konserniohjeen edellyttämät määräykset ovat:

- 1) kuntakonsernin talouden ja investointien suunnittelusta ja ohjauksesta;
- 2) konsernivalvonnan ja raportoinnin sekä riskienhallinnan järjestämisestä;
- 3) tiedottamisesta ja kunnan luottamushenkilöiden tietojensaantioikeuden turvaamisesta;
- 4) velvollisuudesta hankkia kunnan kanta asiaan ennen päätöksentekoa;
- 5) konsernin sisäisistä palveluista;
- 6) kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokoonpanosta ja nimittämisestä;

7) kunnan tytäryhteisöjen hyvästä hallinto- ja johtamistavasta.

Lahden kaupunginvaltuusto on hyväksynyt voimassaolevan konserniohjeen, mutta Hyvä hallinto- ja johtamistapaohjetta ei olla perinteisesti liitetty osaksi konserniohjetta. Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje on kaupunginhallituksen hyväksymä dokumentti. Niin Konserniohje kuin Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje ovat päivittyneet samassa aikataulussa. Seuraavan päivityksen yhteydessä Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje tullaan liittämään osaksi konserniohjetta. Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje sekä konserniohje tullaan päivittämään 31.5.2022 mennessä.

Tällä merkittävällä muutoksella varmistetaan tytäryhtiöiden toimintaedellytykset pitkällä aikavälillä ja saadaan toimintaan ennustettavuutta sekä vastuullisuutta. Lisäksi muutoksella turvataan kuntalaisia omistajaohjaukselle säädetty velvollisuus huolehtia siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kuntakonsernin kokonaisuus.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

Kh: kv

Kv: ote tarkastuslautakunta

§ 115

Kokouksessa jätettävät valtuustoaloitteet

31/00.01.01.03/2021

Päätös

Kokouksessa ei jätetty valtuustoaloitteita.

Päätösehdotus

-

Perusteluosa

Hallintosäännön kaupunginvaltuustoa koskevien sääntöjen 9 §:n mukaan kokouskutsussa mainittujen asioiden käsittelyn jälkeen on valtuustoryhmällä ja valtuutetulla oikeus, ilmoitettuaan siitä aikaisemmin puheenjohtajalle, tehdä kirjallisia aloitteita kaupungin toimintaa ja hallintoa koskevista asioista. Aloite annetaan puheenjohtajalle sen jälkeen, kun se on esitelty valtuustolle.

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto

Toimenpiteet

-

Kunnan keskusvaalilautakunnan kokoonpanon vv. 2021-2025 täydentäminen

4998/00.00.01.00/2021

Asian valmistelija / lisätietojen antaja

Kaupunginsihteeri Janne Mäki, p. 044 716 1416

Päätös

Kaupunginvaltuusto valitsi keskusvaalilautakuntaan Matti Karmaan neljänneksi varajäseneksi, joka tulee jäsenten sijaan valitsemisjärjestyksessä.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkasti pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Kaupunginvaltuusto valitsee keskusvaalilautakuntaan IV ja V varajäsenen, jotka tulevat jäsenten sijaan valitsemisjärjestyksessä.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.

Perusteluosa / aiempi käsittely

Lahden kaupunki, Kaupunginhallitus, 13.09.2021

§ 339

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Timonen Pekka

Päätösehdotus

Kaupunginhallitus tekee kaupunginvaltuustolle sen samanpäiväiseen kokoukseen seuraavan ehdotuksen:

”Kaupunginvaltuusto valitsee keskusvaalilautakuntaan IV ja V varajäsenen, jotka tulevat jäsenten sijaan valitsemisjärjestyksessä.

Samalla kaupunginvaltuusto tarkastaa pöytäkirjan tämän asian osalta heti.”

Perusteluosa

Kaupunginvaltuusto asetti 16.8.2021 (82 §) toimikaudekseen 1.8.2021-31.5.2025 keskusvaalilautakunnan ja valitsi lautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme jäsentä sekä viisi varajäsentä, jotka tulevat jäsenten sijaan valitsemisjärjestyksessä:

puheenjohtaja: Merja Ilmoniemi (ps.)

varapuheenjohtaja: Kirsti Vaara (vihr.)

jäsen: Erkki Weurlander (sd.)

jäsen: Reijo Oksanen (kok.)

jäsen: Esa Lukkarinen (Pro Lahti)

I varajäsen: Pentti Rauhala (kesk.)

II varajäsen: Auli Haarala (kd.)

III varajäsen: Silja Lappalainen (vas.)

IV varajäsen: täydentyy myöhemmin (Liike Nyt)

V varajäsen: täydentyy myöhemmin (Asukkaiden Lahti).

Vaalilain 13 §:

Kaupunginvaltuusto Päätöspäivämäärä 16.08.2021 § 82

”Valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen kunnan keskusvaalilautakunta.

Kunnan keskusvaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään viisi. Varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Sekä jäsenten että varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä. Jäsen tai varajäsen, joka keskusvaalilautakunnalle toimitetun ehdokashakemuksen mukaan on asetettu puolueen tai valitsijayhdistyksen ehdokkaaksi, ei voi osallistua keskusvaalilautakunnan työskentelyyn kyseisissä vaaleissa. (8.5.2015/563)”

Vuonna 2021 pidetyissä kuntavaaleissa esiintyvät Lahden kaupungissa seuraavat puolueet ja äänestäjäryhmät, jotka ovat äänimäärän mukaisessa järjestyksessä:

- 1) Suomen sosialidemokraattinen puolue r.p.
- 2) Kansallinen Kokoomus r.p.
- 3) Perussuomalaiset r.p.
- 4) Pro Lahti -yhteislista
- 5) Vihreä Liitto r.p.
- 6) Suomen Kristillisdemokraatit r.p.
- 7) Suomen Keskusta r.p.
- 8) Vasemmistoliitto r.p.

- 9) Asukkaiden Lahti -yhteislista
- 10) Liike Nyt r.p.
- 11) Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p.
- 12) Kestävän tulevaisuuden Lahti -yhteislista
- 13) Eläinoikeuspuolue r.p.
- 14) Suomen Kansa ensin r.p.
- 15) Valitsijayhdistys Jani Hietala

Niin kauan kuin yksikin huomioon otettava äänestäjäryhmä on vailla edustusta, keskusvaalilautakuntaan ei saa valita muusta ryhmästä kahta edustajaa.

Tasa-arvolain vaalille asettamat vaatimukset

5-jäsenisessä lautakunnassa miehiä ja naisia on oltava vähintään suhteessa 5-2.

Muutoksenhaku

Kunnallisvalitus

Toimenpiteet

ote valitut, keskusvaaliltk, luettelot

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 93, § 94, § 95, § 97, § 98, § 99, § 100, § 101, § 104, § 105, §
107, § 111, § 112, § 113, § 114, § 115

Lahden kaupunki

MUUTOKSENHAKUKIELTO

oikaisuvaatimus/kunnallisvalitus

Koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, kuntalain 136 §:n nojalla tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta.

Kaupunginvaltuusto

Pöytäkirja

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 96, § 102, § 103, § 108, § 109, § 110, § 116

nro 7

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Raatihuoneenkatu 1

13100 Hämeenlinna

029 56 42210

faksi 029 56 42269

hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa. Annettaessa päätös asianosaiselle tiedoksi hänen suostumuksellaan sähköisenä viestinä hänen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Muuta tiedoksiantotapaa käytettäessä asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä, saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana. Valitusaika taloudellisin ja tuotannollisin perustein tehdystä irtisanomisesta koskevasta päätöksestä alkaa kulua vasta irtisanomisajan päättymisestä.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.

Lahden kaupunki

VALITUSOSOITUS, kunnallisasiat

Valitusoikeus ja valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen) sekä kunnan jäsen. Sen lisäksi alueellisella ympäristökeskuksella ja muulla viranomaisella on toimialaansa kuuluvissa asioissa oikeus valittaa asemakaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä. Valitusoikeus on myös maakunnan liitolla ja kunnalla, joiden alueella asemakaavassa osoitetulla maankäytöllä on vaikutuksia. Sen lisäksi, mitä muutoksenhausta erikseen säädetään, on rekisteröidyllä paikallisella tai alueellisella yhteisöllä toimialaansa kuuluvissa asioissa toimialueellaan oikeus valittaa kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä.

Valituksen saa tehdä sillä perusteella, että päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä, päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Yhteystiedot

www.oikeus.fi/hallintooikeudet/hameenlinnanhallinto-oikeus

Kaupunginvaltuusto
Pöytäkirja

nro 7

Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
029 56 42210
faksi 029 56 42269
hameenlinna.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten
asiointipalvelussa osoitteessa

<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika ja sen alkaminen

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Kaavan hyväksymistä koskevan päätöksen katsotaan tulleen kaikkien valitukseen oikeutettujen tietoon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus tehdään kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta;
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi;
- vaatimusten perustelut;
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle.

Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on tarvittaessa esitettävä valtakirja (HOL 32 §).

Valitusasiakirjojen toimittaminen valitusviranomaiselle

Valitusasiakirjat on toimitettava valitusviranomaiselle valitusajan kuluessa ennen sen viimeisen päivän virka-ajan päättymistä. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valitusasiakirjat toimittaa ensimmäisenä sen jälkeisenä arkipäivänä.

Omalla vastuulla valitusasiakirjat voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Tuomioistuinmaksut

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 2 §:n mukaan muutoksenhakuasian vireille panijalta peritään hallinto-oikeudessa ja markkinaoikeudessa oikeudenkäyntimaksuja ja hakemusmaksuja korvauksena asian käsittelystä ja suoritetuista toimenpiteistä tuomioistuimissa 4 ja 5 §:n poikkeuksia lukuun ottamatta. Valituksen käsittelyn maksullisuudesta saa tietoja valitusviranomaiselta.